

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra práva

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6208R070 / Obchodní podnikání

Právní dispozice s obchodním podílem v s.r.o.

Vedoucí bakalářské práce

Mgr. Jiří Písečka

Autor

Monika Hronová

2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Monika Hronová
Osobní číslo: E08196
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání

Název tématu:

Právní dispozice s obchodním podílem v s.r.o.

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je popsat a analyzovat právní úpravu obchodního podílu v s.r.o. se zaměřením na právní dispozice s obchodním podílem a porovnat tuto úpravu s úpravou ve vybraném členském státu Evropské unie. Dále popsat a analyzovat problémy vyskytující se při uzavírání a realizaci smluv o převodu obchodního podílu (resp. dalších právních dispozic s obchodním podílem) v praxi a navrhnout jejich řešení, včetně případných vhodných změn právní úpravy respektující oprávněné zájmy na straně spotřebitelů i dodavatelů.

Metodický postup:

1. Studium právních předpisů a odborné literatury
2. Analýza právní úpravy obchodního podílu a právních dispozic s obchodním podílem v právní úpravě ČR
3. Komparace právní úpravy ČR s právní úpravou ve vybrané členské státě EU
4. Analýza procesu uzavírání a realizace smluv o převodu obchodního podílu (resp. dalších právních dispozic s obchodním podílem) u vybraných s.r.o.
5. Zhodnocení právní úpravy a její realizace v praxi
6. Návrhy de lege ferenda

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
3. Cíl metodika, hypotézy
4. Výzkum sledovaných objektů (analýza smluvních vztahů, jejichž předmětem je obchodní podíl u vybraných s.r.o.)
5. Zhodnocení právní úpravy a její realizace v praxi
6. Návrhy de lege ferenda
7. Závěr
8. Přehled literatury
9. Přílohy

Rozsah grafických prací: Dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

- Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006
- Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání, Praha, ASPI, a.s., 2005
- Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Nakladatelství Polygon, 2002
- Eliáš, K., Dvořák, T. a kol.: Obchodní zákoník – praktické poznámkové vydání v výběrem judikatury od r. 1990, Praha: Linde, 5. přepracované a rozšířené vydání k 1.11. 2006
- Faldyna, F., Pokorná, J., Tomsa, M., Rozehnalová, N., Večerková, E., Kobliha, I., Pohl, T., Balbán, P., Vítek, J., Ševčík, D. Obchodní právo. Meritum. Praha: Aspi, a.s., 2005
- Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník, komentář, Praha, 12. vyd., C. H. Beck, 2009, a literatura zde uvedená
- další odborná literatura a odborná periodika zabývající se tématem

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Písečka

Datum zadání bakalářské práce: 9. února 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 16. dubna 2011

L.S.

JUDr. Rudolf Hrubý

vedoucí katedry

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

V Českých Budějovicích dne 15.3. 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Právní dispozice s obchodním podílem v s.r.o.“ vypracovala samostatně na základě svých zjištění a za použití materiálů, které jsem uvedla v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Plané nad Lužnicí, dne 10. dubna 2011

.....

Podpis

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jiřímu Písečkovi za odbornou pomoc a cenné rady při vypracování bakalářské práce.

Obsah:

1	Úvod.....	1
2	Stručná charakteristika společnosti s ručením omezeným	3
2.1	Základní charakteristika společnosti s ručením omezeným	4
2.2	Založení a vznik společnosti s ručením omezeným.....	6
2.3	Základní kapitál	7
2.4	Ručení	8
2.5	Orgány společnosti	8
2.6	Zrušení a zánik společnosti.....	10
2.7	Slovenská úprava stručné charakteristiky společnosti s ručením omezeným.	10
3	Vymezení pojmu obchodní podíl.....	12
3.1	Obchodní podíl	12
3.1.1	Nabytí obchodního podílu	13
3.2	Právní povaha obchodního podílu	14
3.3	Práva a povinnosti společníků ve vztahu k obchodnímu podílu.....	14
3.3.1	Povinnosti společníků.....	15
3.3.2	Práva společníků	17
3.4	Slovenská úprava vymezení pojmu obchodní podíl	20
4	Převod obchodního podílu	23
4.1	Smlouva o převodu obchodního podílu – obsah a forma smlouvy.....	23
4.2	Právní režim převodu.....	24
4.2.1	Převod mezi společníky navzájem.....	25
4.2.2	Převod mezi společníkem a extraneem.....	25
4.3	Ručení převodce	26
4.4	Povinnost k převodu obchodního podílu	26
4.5	Převod vlastního obchodního podílu	27
4.6	Předkupní právo; povinnost ke koupi obchodního podílu	29
4.7	Převod obchodního podílu podle slovenské úpravy	29
5	Přechod obchodního podílu	31

5.1	Zánik právnické osoby, která je společníkem.....	31
5.2	Dědění po fyzických osobách	31
5.3	Slovenská úprava přechodu obchodního podílu	32
6	Zastavení obchodního podílu.....	34
6.1	Obchodní zákoník	34
6.2	Občanský zákoník.....	35
6.3	Slovenská právní úprava k zastavení obchodního podílu v s.r.o.....	37
7	Výzkum sledovaných objektů.....	39
7.1	Počet společníků v analyzovaných společnostech.....	40
7.2	Hypotézy	40
7.3	Analýza společenských smluv a zakladatelských listin.....	41
7.3.1	Úprava obchodního podílu ve společenských smlouvách a zakladatelských listinách	41
7.3.2	Příklad třech společností a jejich úpravy obchodního podílu v zakladatelských dokumentech	42
7.3.3	Úprava převodu obchodního podílu na třetí osoby v zakladatelských dokumentech.....	44
7.3.4	Úprava dědění obchodní podílu v zakladatelských dokumentech.....	47
7.3.5	Úprava zástavního práva k obchodnímu podílu v zakladatelských dokumentech.....	49
7.4	Analýza společností, u kterých došlo k převodu obchodního podílu	51
7.4.1	Bezúplatný převod obchodního podílu	52
7.4.2	Úplatný převod obchodního podílu	52
7.4.3	Počet společníků po převodu obchodního podílu	53
7.5	Shrnutí výzkumu sledovaných objektů.....	55
7.6	Zhodnocení právní úpravy a její realizace v praxi.....	57
8	Závěr	59
9	Summary	62
10	Seznam použitých zkratk	63
11	Seznam použité literatury	64

1 Úvod

Společnost s ručením omezeným patří mezi kapitálové společnosti, i přesto, že v ní najdeme některé prvky společnosti osobní (společníci se osobně účastní na jejím chodu a řízení). Je všeobecně známo, že společnost s ručením omezeným patří mezi nejrozšířenější a nejoblíbenější typ obchodní společnosti. Velkou výhodou tohoto typu obchodní společnosti je to, že je potřeba nízkého základního kapitálu a zejména, že společníci ručí za závazky společnosti pouze omezeně, a to do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku. Další výhodou společnosti je také volnost právní úpravy a to v možnosti upravit si zakladatelské dokumenty podle svých představ, samozřejmě tak, aby nebyly v rozporu s právní úpravou. Společníci si mohou například stanovit, zda je potřeba souhlasu valné hromady k tomu, aby mohl být obchodní podíl převeden na třetí osobu, jestli je možné dědění obchodního podílu nebo zda může společník zastavit svůj obchodní podíl bez souhlasu valné hromady.

Hlavním znakem společnosti s ručením omezeným je obchodní podíl, jemuž a jeho právní úpravě se věnuji v této bakalářské práci. V mé práci se zaměřuji na právní dispozice s obchodním podílem v s.r.o. a porovnání této úpravy s členským státem Evropské unie a to se Slovenskou republikou. Cílem mé bakalářské práce je popsat a analyzovat úpravu obchodního podílu ve společenských smlouvách a zakladatelských listinách společností s ručením omezeným. Zjišťuji, jestli mají společnosti obchodní podíl v zakladatelských dokumentech upravený a jakým způsobem. Dále zjišťuji, zda je možné najít nějaký společný prvek nebo charakteristiku společností, u kterých došlo k převodu obchodního podílu (např.: počet společníků) a jestli lze na základě těchto společných znaků v budoucnu předvídat, zda k převodu obchodního podílu u společnosti dojde nebo nedojde. Na mé otázky hledám odpovědi v zakladatelských dokumentech reklamních agentur, které sídlí v Praze.

Tato práce se nejprve věnuje obecné, stručné charakteristice společnosti s ručením omezeným a jejímu bližšímu přiblížení, jako například založení a vznik, ručení a orgány společnosti. Hlavní část literární rešerše se věnuje obchodnímu podílu, a to zejména vymezení pojmu obchodní podíl, práva a povinnosti společníků vyplívající z vlastnictví obchodního podílu, převod, přechod a zastavení obchodního podílu. V literární rešerši porovnávám právní úpravu obchodního podílu s úpravou ve Slovenské republice. V sedmé kapitole se věnuji praktické části, ve které analyzuji zakladatelské dokumenty sledovaných reklamních agentur.

Ráda bych upozornila na to, že vzhledem k požadovanému rozsahu mé bakalářské práce jsem se nemohla věnovat tématu do větší hloubky. A proto jsem musela zvolit stručnou, ale výstižnou formu popisu dané problematiky.

2 Stručná charakteristika společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným (dále s.r.o. nebo společnost) je novodobá společnost, která vznikla v Německu ve 2. polovině 19. století. Tehdejší Německo volalo po vytvoření takové formy obchodní společnosti, u které by byla jednodušší vnitřní struktura než u akciové společnosti (dále a.s.) a zároveň by omezovala rozsah ručení společníků. Podle německého vzoru postupně zavádějí tuto společnost i v ostatních zemích.

S.r.o. je obchodní společností a právnickou osobou založenou za účelem podnikání, nestanoví-li právo Evropských společenství či zákon jinak (Dědič J. a kol., 2002, § 56).

Společnost je často označována za kapitálovou společnost s prvky osobní společnosti.

Jako kapitálová společnost je charakterizována následujícími znaky:

- povinnost společnosti vytvořit základní kapitál
- povinnost společníků ke vkladům
- existence obchodního podílu společníka
- pevná organizační struktura dána zákonem
- možná změna v osobě společníka

Jako osobní společnost je charakterizována tím, že se společníci účastní na její činnosti a veškerém životě společnosti. Právě tato charakteristika přibližuje s.r.o. ke společností osobním, ale zároveň je odlišuje od a.s., kde se akcionáři na činnosti nepodílejí.

Obchodní zákoník sice povinnost osobní účasti na činnosti společnosti nenařizuje, přesto však s ní počítá a zjevně tuto ideu preferuje. To samozřejmě nebrání ani další

variantě, totiž že společníci si opatří ke správě záležitostí společnosti placeného manažera, resp. manažery. Právě tento rys činí z s.r.o. kapitálovou společnost s prvky osobní společnosti (Dvořák, 2008).

2.1 Základní charakteristika společnosti s ručením omezeným

Informace o základní charakteristice společnosti s ručením omezeným shrnuje následující tabulka (Klouta, 2009, str. 245).

Tabulka č. 1

Nejnižší počet zakladatelů	1 fyzická nebo 1 právnická osoba
Nejvyšší počet společníků	50
Minimální výše základního kapitálu	200 000 Kč
Nejnižší možný vklad	20 000 Kč
Nejvyšší možný vklad	neomezen
Rozsah splacení vkladu při vzniku	30% z každého vkladu, celkem nejméně 100 000,- Kč
Doba splacení vkladu	nejvýše do 5 let od vzniku
Počet hlasů ke vkladu	na každých 1000 Kč 1 hlas (může být ve společenské smlouvě určeno i jinak)
Ručení společníka za závazky společnosti	společně a nerozdílně do výše nesplacených vkladů všech společníků podle stavu zápisu v OR
Předmět činnosti	podnikání, lze založit i za jiným účelem
Orgány společnosti	valná hromada, statutární orgán – jednatelé, dozorčí rada (nepovinná), další dle společenské smlouvy
Zakladatelský dokument	společenská smlouva nebo zakladatelská listina ve formě notářského zápisu
Rezervní fond	vytvořen v roce, v němž poprvé společnost dosáhne zisku, a to ve výši nejméně 10% z čistého zisku, ale ne více než 5% z hodnoty základního kapitálu. Tento fond se každý rok doplňuje minimálně o 5% z čistého zisku až do výše rezervního fondu určeného v zakladatelských dokumentech. Nejméně však do výše 10% základního kapitálu.

Zdroj: Klouda, 2009, str. 245

2.2 Založení a vznik společnosti s ručením omezeným

S.r.o. se zakládá podepsáním společenské smlouvy nebo se sepisuje zakladatelská listina, které musejí mít formu notářského zápisu. Společenská smlouva se podepisuje pokud je s.r.o. založena dvěma nebo více zakladateli. Zakladatelská listina se sepisuje pokud je společnost zakládána pouze jediným zakladatelem.

Zákon vylučuje, aby společnost s ručením omezeným, která má jen jednoho společníka (a to jak fyzickou nebo právnickou osobu), byla jediným zakladatelem jiné společnosti s ručením omezeným. Zákon též vylučuje, aby se společnost s ručením omezeným s jediným společníkem stala jediným společníkem jiné společnosti s ručením omezeným (Klouda, 2009, s. 245).

Podle § 110 odst. 1 obch. z. (Dědič J. a kol., 2002) musí společenská smlouva obsahovat alespoň tyto náležitosti:

- firmu a sídlo společnosti
- určení společníků uvedením firmy nebo názvu a sídla právnické osoby nebo jména a bydliště fyzické osoby
- předmět podnikání (činnosti)
- výši základního kapitálu a výši vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splácení vkladu
- jména a bydliště prvních jednatelů společnosti a způsob, jakým jednají jménem společnosti
- jména a bydliště členů první dozorčí rady, pokud se zřizuje
- určení správce vkladu
- jiné údaje, které vyžaduje obch. z.

Společenskou smlouvou lze upravit další náležitosti, které nejsou povinnými náležitostmi. Podle § 110 odst. 2 obch. z. (Dědič J. a kol., 2002) může společenská

smlouva určit, že společnost vydá stanovy, které upraví vnitřní organizaci společnosti. Společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku.

2.3 Základní kapitál

Obchodní zákoník definuje základní kapitál společnosti jako peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti. Výše základního kapitálu společnosti se zapisuje do obchodního rejstříku.

V odborné literatuře se uvádějí tři základní funkce základního kapitálu:

- funkce měřítka zisku a ztráty společnosti
- garanční funkce vůči věřitelům
- funkce míry účasti společníka na společnosti

Ve skutečnosti je funkce základního kapitálu jako měřítka zisku a ztráty značně problematická, neboť zisk a ztráta patří na stejnou stranu pasiv bilance společnosti jako základní kapitál. Přitom zisk a ztráta tvoří hospodářský výsledek, který představuje rozdíl mezi náklady a výnos společnosti. Kdyby měl být základní kapitál měřítkem zisku a ztráty, pak pouze v tom smyslu, že skončí-li hospodaření ztrátou, může dojít k tomu, že hodnota čistého obchodního majetku může být nižší, než je výše základního kapitálu a skončí-li hospodaření ziskem, může být hodnota čistého obchodního jmění vyšší, než je výše základního kapitálu (Bartošíková, Štenglová, 2006, str. 35).

2.4 Ručení

Je nutné odlišovat dva zásadní pojmy a to: „společník ručí za závazky společnosti“ a „společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem“ (Bejček aj., 2009, str. 71).

Koncepce ručení je postavena na subsidiaritě závazku ručitelů. Hlavním dlužníkem je vždy společnost. Společníci nastupují coby dlužníci až tehdy, není-li společnost jako hlavní dlužník schopna splnit své splatné dluhy (Dvořák, 2008, str. 178). Pokud má společnost nesplacené závazky je věřitel povinen nejprve vyzvat k uhrazení nejdříve společnost. Pokud společnost dluh neuhradí, může se věřitel obrátit na společníky jakožto na ručitele. Podle § 306 odst. 1 obch. z. (Dědič J. a kol., 2002) je věřitel oprávněn domáhat se splnění závazku na ručiteli jen v případě, že dlužník nesplnil svůj splatný závazek v přiměřené době poté, co byl k tomu věřitelem písemně vyzván. Vyzvání není třeba, jestliže je věřitel nemůže uskutečnit nebo jestliže je nepochybné, že dlužník svůj závazek nesplní.

Společníci ručí společně a nerozdílně do výše souhrnu nesplacených částí všech vkladů podle stavu zápisu v obchodním rejstříku. Zákonná úprava je postavena na principu solidarity všech společníků za dluhy společnosti (Dvořák, 2008, str. 177).

2.5 Orgány společnosti

V § 125 - § 138 obch. z. jsou uváděny následující orgány společnosti:

- valná hromada
- jednatel
- dozorčí rada

Podle § 125 odst. 1 obch.z je **valná hromada** společníků nevyšším orgánem společnosti (Dědič J. a kol., 2002), řeší základní otázky existence a činnosti společnosti a jsou v ní zastoupeni všichni společníci. V ustanovení § 125 obch. z. odst. 1 (Dědič J. a kol., 2002) jsou uvedena oprávnění, která patří do její působnosti. A to jsou např.: schvalování stanov a jejich změn, rozhodování o snížení nebo zvýšení základního kapitálu, vyloučení společníka aj. K přijetí rozhodnutí valné hromady je zákonem obecně předepsaná alespoň prostá většina hlasů přítomných společníků s tím, že pro usnášení schopnost je stanoven požadavek účasti minimálně poloviny všech hlasů společníků, nestanovuje-li společenská smlouva jinak. Každých 1000 Kč na hodnotě vkladu společníka pak představuje jeden jeho hlas (Ševčík, 2001, str. 114). Ovšem společenská smlouva či stanovy mohou určit odlišný klíč.

Statutárním orgánem společnosti je **jednatel nebo jednatele** a náleží jim obchodní vedení společnosti. Jeho jednání není jednání jejího zástupce, ale společnosti samotné, vykonávané jeho prostřednictvím. Počet jednatelů není zákonem omezen. K jednání za společnost je oprávněn každý z jednatelů samostatně (pokud není stanoveno jinak), proto bývá pojímán jako individuální statutární orgán. Jeho funkce vzniká jmenováním valnou hromadou a musí to být vždy fyzická osoba. Podle § 135 odst. 2 obch. z. musí fyzická osoba splňovat následující podmínky: dosáhla věku 18 let, která je plně způsobilá k právním úkonům, která je bezúhonná¹ dle platné úpravy zákona o živnostenském podnikání a u níž nenastala skutečnost, jež je překážkou provozování živnosti² podle zákona o živnostenském podnikání.

---

¹ Dle §6 živnostenského zákona se za bezúhonnou osobu nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento čin spáchan v souvislosti s podnikáním, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ní nehledí jako by nebyla odsouzena. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů .

² Dle §8 živnostenského zákona jsou překážky provozování živnosti následující: pokud byl na majetek FO nebo PO prohlášen konkurs. Živnost nemůže provozovat fyzická nebo právnická osoba, a to po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu . Fyzická osoba, které byl soudem nebo správním orgánem uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v oboru nebo příbuzném oboru. Podnikatel, kterému bylo zrušeno živnostenské oprávnění.

Dozorčí rada není u společnosti zřizována povinně a zřizuje se v případě, že to stanoví společenská smlouva. Musí být alespoň tři členové dozorčí rady, ale žádný z nich nesmí být jednatelem společnosti, členy volí valná hromada a jsou vázáni zákazem konkurence. Dozorčí rada je ze zákona oprávněna (ale i povinna), nejen dohlížet na činnost jednatelů, ale i nahlížet do obchodních či jiných dokladů společnosti, kontrolovat je a rovněž přezkoumávat účetní závěrky společnosti, návrhy na rozdělení zisku a úhradu ztrát společnosti. O výsledku své činnosti předkládá vyjádření valné hromadě (Ševčík, 2001, str. 170).

2.6 Zrušení a zánik společnosti

O zrušení společnosti rozhoduje sama společnost a nebo o ní může v rozhodnout soud. Ke zrušení společnosti může dojít s likvidací nebo bez likvidace. Zrušení společnosti s likvidací se provádí z důvodů, které jsou uvedeny v § 68 odst. 3 a v § 151 obch. z. Společnost zaniká výmazem z obchodního rejstříku (Janků, 2008).

2.7 Slovenská úprava stručné charakteristiky společnosti s ručením omezeným

Slovenská a česká úprava obchodního zákoníku vychází ze stejného pramene a to ze zákona 513/1991 Sb. ze dne 5. listopadu 1991. Proto se úprava obchodního zákoníku obou zemí od sebe příliš neliší. Ve všech kapitolách, ve kterých porovnávám společnosti s ručením omezeným a jejich úpravu v ČR a SR, porovnávám Obchodní zákoník pro ČR a SR.

Stejně tak jako u nás se společnost zakládá společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou. Společenská smlouva musí obsahovat stejné náležitosti jako u s.r.o. v České

republice, ale slovenská právní úprava je § 110 odst. 1 obch. z. (Patakyová, 2010) rozšířena o 3 body, které v českém obchodním zákoníku nejsou. Jedná se například o uvedení předpokládaných nákladů společnosti související se založením a vznikem společnosti, uvedení výhod poskytnuté osobám podílejících se na založení společnosti anebo na činnostech směřujících k nabytí oprávnění na její činnost.

Hodnota základního kapitálu musí být alespoň 5 000 Eur. To je při přepočtu na české koruny méně než v ČR, kde musí být minimální základní kapitál 200 000 Kč. Hodnota vkladu společníka musí být alespoň 750 Eur, které při přepočtu odpovídají minimální částce povinné v ČR.

V §125-§140 obch.z. mají uvedené stejné orgány společnosti. Dozorčí rada se na Slovensku zřizuje také pokud to určuje společenská smlouva.

Právní úpravy se liší v tvorbě rezervního fondu. Na Slovensku podle § 124 odst. 1 obch. z. se rezervní fond liší ve výšce procenta, které musí společnost odvádět do rezervního fondu. Na Slovensku je to nejméně 5% z čistého zisku, ne však více jak 10% základního kapitálu. V ČR je to přesně obráceně (viz tabulka číslo 1 v kapitole 2.1).

Společnost na Slovensku stejně tak jako v ČR ručí za své závazky společnosti celým svým majetkem. Podstatný rozdíl je v ručení společníků za závazky společnosti. Na Slovensku ručí společníci za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaném v OR. Zatímco v České republice ručí společníci společně a nerozdílně za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v OR.

3 Vymezení pojmu obchodní podíl

3.1 Obchodní podíl

Obchodní podíl je definován v právní úpravě dvojím způsobem. V ustanovení § 61 obchodního zákoníku obecně pro všechny obchodní společnosti a v ustanovení § 114 obchodního zákoníku speciálně pro s.r.o.

Obchodní podíl představuje účast společníka na společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti. Jedná se tedy o právní poměr společníka a společnosti. Jeho výše se určuje podle poměru vkladu společníka k základnímu kapitálu společnosti, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Každý společník může mít pouze jeden obchodní podíl. Jestliže se společník účastní dalším vkladem, zvyšuje se odpovídajícím způsobem jeho vklad, popřípadě i jeho obchodní podíl (§ 114 odst. 2 obch.z.)

Vklad a podíl je nutné od sebe vzájemně odlišovat, není možné je považovat za totéž. Podíl je však svojí podstatou vázán na vklad. Podle § 117 odst. 3 obch. z. musí být při rozdělení obchodního podílu vždy dodrženo ustanovení o minimální povinné výši vkladu.

Obchodní podíl má svojí kvantitativní a kvalitativní stránku. Kvantitativní a kvalitativní stránka se vzájemně prolíná a podmiňuje.

Kvantitativní stránka vyjadřuje jaký je vlastně majetkový podíl společníka na společnosti. Majetek společnosti je oddělen od majetku společníka vždy, společník není majitelem majetku společnosti, pouze na ní má majetkovou účast. Obchodní podíl se oceňuje jako míra účasti společníka na čistém obchodním majetku (rozdíl mezi veškerým majetkem společnosti a jejími dluhy). Tuto míru lze vyjádřit procentem nebo

zlomkem. Čistý obchodní majetek lze vymezit pouze ke konkrétnímu okamžiku, protože objem aktiv a pasiv se časem mění (Dvořák, 2008, str. 90).

Kvalitativní stránku je možno vymezit jako jednotlivá práva a povinnosti společníka. Práva společníků lze rozčlenit do 3 základních skupin a to: práva základní (např.: právo hlasovací, kontrolní, právo na podíl na zisku), práva doplňková (např.: právo žalovat jménem společnosti o náhradu škody) a práva menšinová (např.: právo žádat o svolání valné hromady). Práva lze ještě dělit na majetková a nemajetková.

3.1.1 Nabytí obchodního podílu

Obchodní podíl lze nabýt originárně (původně) nebo derivativně (odvozeně).

Originární nabytí vzniká nově, tzn. pouze převzetím vkladu do základního kapitálu společnosti (při založení společnosti). Originárně lze nabýt obchodní podíl také při zvýšení základního kapitálu, ale to pouze v takovém případě, že se společníkem stane osoba, která dosud není společníkem.

Derivativní nabytí vzniká, jestliže je obchodní podíl získán od právního předchůdce.

Derivativně lze nabýt obchodní podíl:

- uzavřením smlouvy o převodu obchodního podílu podle § 115 obch. z.
- děděním
- rozdělením či převodem obchodního jmění na společníka (v důsledku universální sukcese po smrti nebo zániku společníka)
- přechodem na právního nástupce právnické osoby

3.2 Právní povaha obchodního podílu

Obchodní podíl je předmětem právních vztahů. Jedná se o obchodovatelný převoditelný předmět, který je označován za nehmotný statek, nelze jej uchopit, co do hmotné podstaty. Protože je obchodní podíl převoditelný, penězi ocenitelný, ale představuje celý soubor práv a povinností je obchodní podíl podle § 118 odst. 1 obč. z (Bičovský, 1995) jinou majetkovou hodnotou.

Nelze hovořit o vlastnictví obchodního podílu, ale o majitelství, protože obchodní podíl je předmětem majitelství (majitelského práva) a proto hovoříme o majitelích obchodního podílu.

3.3 Práva a povinnosti společníků ve vztahu k obchodnímu podílu

Práva a povinnosti vytvářejí jednotný vnitřní systém společnosti. Společnická práva a povinnosti nemohou být chápána jako absolutně samostatná, ale tvoří jako celek určité systémové uspořádání. Systém práv a povinností společníků vedou společníka k určitému chování, kterým se snaží dosáhnout účelu, pro který byla společnost založena a podílí se i na majetkových výsledcích společnosti.

Kvalitu podílu upravuje obchodní zákoník v ust. § 61 odst. 1, kde zcela obecně určuje, že podíl představuje účast společníka na společnosti a z ní plynoucí práva a povinnosti (Bejček, 2009).

3.3.1 Povinnosti společníků

1. Vkladová povinnost

Vkladová povinnost (ilační) je jednou ze základních povinností každého společníka, která je pro zakladatele a společníky kapitálových společností typická. Vkladová povinnost je povinnost zákonná, která je stanovena podle § 113 obch. z.

Vkladová povinnost se rozděluje na dvě fáze, které se vzájemně podmiňují. Jsou to fáze upisovací a uhrazovací.

Prvou fází je vlastní upsání vkladu, kterým společník přijímá závazek poskytnout ve prospěch společnosti určitý předmět vkladu. Předmětem vkladu může být peněžitý nebo nepeněžitý vklad. (Nepeněžité vklady mohou být např.: movité, nemovité věci, nehmotné statky, cenné papíry, právo užívání či požívání atd.) (Mirčevská, 2005).

Druhou fází je vlastní předání vkladu, převedení majitelského nebo vlastnického práva k předmětu vkladu na společnost.

Společník je povinen splatit vklad za podmínek a ve lhůtě určené ve společenské smlouvě, nejpozději do pěti let od vzniku společnosti.

Není-li tato povinnost řádně a včas splněna může být:

- a) společníkovi uložena povinnost zaplatit úrok z prodlení ve výši 20% z nesplacené částky, nestanoví-li společenská smlouva jinak (§ 113 odst. 2. obch.)
- b) společník je vyzván, pod pohrůžkou vyloučení, aby splnil svou povinnost ve lhůtě, která nesmí být kratší než tři měsíce (113 odst. 3 obch. z.)
- c) společník je valnou hromadou ze společnosti vyloučen, pokud nesplní svou povinnost v dodatečné lhůtě (viz bod b)
- d) na společníka podána žaloba o splacení vkladu podle § 131a obch. z.

Obchodní podíl vyloučeného společníka přechází na společnost, která jej může převést na jiného společníka nebo třetí osobu. O převodu rozhoduje valná hromada (§ 113 odst. 5 obch.z.). Nedojde-li k převodu obchodního podílu vyloučeného společníka, musí rozhodnout valná hromada do šesti měsíců od vyloučení společníka buď o snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného společníka, nebo o tom, že ostatní společníci převezmou jeho obchodní podíl v poměru svých obchodních podílů za úplatu ve výši vypořádacího podílu. Jinak může soud společnost i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci (§113 odst. 6 obch. z.).

2. Příplatková povinnost

Představuje smluvně uloženou povinnost (stanovená ve společenské smlouvě) společníků, přispět na vytvoření vlastního kapitálu společnosti příplatkem nad rámec vkladu do základního kapitálu a to až do poloviny základního kapitálu podle výše svých vkladů. Dosáhne-li výše příplatku od všech společníků hodnoty poloviny základního kapitálu, nelze již další příplatek uložit. Příplatek je možný pouze v peněžité podobě. Příplatková povinnost musí být uložena vůči všem společníkům a nikoliv pouze vůči jednomu nebo pouze některým společníkům. Se souhlasem valné hromady může společník poskytnout příplatek dobrovolně. Při nesplnění příplatkové povinnosti se použije stejná úprava, jako při nesplnění vkladové povinnosti, tj. ustanovení § 113 odst. 5 a 6 obch. z. (viz kapitola 3.3.1 vkladová povinnost) (Dvořák, 2008, str. 174).

3. Ručení společníků

Společníci ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně, ale jen do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků, podle stavu zápisu v OR. Každý společník ručí i poté, co splatil svůj vklad, jestliže kterýkoliv jiný společník dosud celý vklad nesplatil. Pokud společník zaplatí z titulu ručení dluh společnosti některému z věřitelů, může po společnosti požadovat náhradu. Jestliže mu společnost náhradu neposkytne, může společník požadovat náhradu od kteréhokoliv společníka, který ještě nemá splacený svůj vklad. Pokud už byly splaceny všechny vklady všech společníků, může

požadovat náhradu od každého ze společníků a to v rozsahu jeho účasti na základním kapitálu (Bartošíková, 2006).

4. Další povinnosti společníků

Mezi další povinnosti patří:

- zákaz konkurence podle § 136 odst. 3 obch. z. – společenská smlouva může zákaz konkurence rozšířit (nad rámec § 136 obch. z.). Záleží na dohodě společníků. Pokud není ve společenské smlouvě uvedeno nic o zákazu konkurence, pak pro společníky žádný neplatí.
- ve společenské smlouvě může být stanovena povinnost osobní účasti společníků. Společenská smlouva může přesně specifikovat jakou činnost má jaký společník ve společnosti vykonávat.
- povinnost přispět na vytvoření rezervního fondu – ve společenské smlouvě se stanoví povinnost společníků přispět do rezervního fondu (Bartošíková, 2006, str. 165).

3.3.2 Práva společníků

1. Právo na podíl na zisku

Právo na podíl na zisku se obvykle stanovuje ve společenské smlouvě nebo v zakladatelské listině. Pokud není ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině stanoveno, je toto právo upraveno podle § 123 obch. z.

Podle § 123 odst. 1 obch. z. se společníci podílejí na zisku určeném valnou hromadou k rozdělení mezi společníky v poměru svých obchodních podílů, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Tzn. že ve společenské smlouvě může být například uvedeno, že některému ze společníků může náležet větší podíl na zisku než jaký má

obchodní podíl. Valná hromada tedy rozhoduje pouze o tom, jaká část zisku bude určena k rozdělení. Obchodní zákoník přímo určuje, že k výplatě nelze použít: základního kapitálu, rezervního fondu ani ostatních kapitálových fondů ani prostředků, které podle zákona, společenské smlouvy nebo stanov mají být použity k doplnění těchto zdrojů (§ 123 odst. 2 obch. z.).

Částka určená k rozdělení mezi společníky nesmí být vyšší než je hospodářský výsledek účetního období, vykázaný v účetní závěrce, snížený o povinný příděl do rezervního fondu. Pokud jsou vyplaceny podíly na zisku v rozporu s ustanoveními ve společenské smlouvě (nebo v rozporu podle § 123 obch. z.) jsou společníci povinni je společnosti vrátit.

Podíl na zisku je splatný (nestanoví-li společenská smlouva jinak) do tří měsíců ode dne, kdy bylo přijato usnesení valné hromady o rozdělení zisku.

2. Právo na vypořádání

Právo na vypořádání se člení na:

- a) **právo na vypořádací podíl** – Vypořádací podíl lze definovat jako majetkovou hodnotu představující podíl na majetku společnosti, na nějž má osoba, jejíž účast společnosti zanikla, právo (Dvořák, 2008, str. 167). Podle § 150 obch. z. má společník právo na vypořádací podíl, jestliže jeho účast ve společnosti zanikla. Právo na vypořádací podíl může vzniknout například v těchto případech: při vyloučení společníka rozhodnutím valné hromady (§ 113 obch. z.) a i soudem (§ 149 obch.z.), při zrušení účasti společníka ve společnosti soudem (§ 148 obch. z.), při prohlášení konkursu na majetek společníka, zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku, při dohodě o ukončení účasti ve společnosti, atd. Výše vypořádacího podílu se stanoví ke dni zániku účasti společníka ve společnosti z vlastního kapitálu zjištěného z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka ve

společnosti. Společenská smlouva může stanovit, že se má výše vypořádacího podílu stanovit z čistého obchodního majetku na základě posudku znalce. Vypořádací podíl se vyplácí v penězích, pokud nestanovuje společenská smlouva nebo stanovy jinak (§ 61 odst. 2 obch. z.).

- b) **právo na podíl na likvidačním zůstatku** – Jestliže se společnost ruší s likvidací, má každý společník právo na podíl na likvidačním zůstatku (podle § 153 obch.z.). Podíl na likvidačním zůstatku se určuje poměrem obchodních podílů společníků, nestanoví-li společenská smlouva jinak.

3. Právo k řízení společnosti a ke kontrole její činnosti, právo na informace

Společníci řídí společnost prostřednictvím příslušného orgánu, kterým je u společností s ručením omezeným valná hromada. Společníci vykonávají svá práva týkající se řízení společnosti v rozsahu, způsobem a za podmínek stanovených v obchodním zákoníku, společenské smlouvě, zakladatelské listině, popřípadě ve stanovách. Obchodní zákoník v § 130 připouští ve společnosti s ručením omezeným také rozhodování společníků mimo valnou hromadu. Společníci vykonávají právo kontroly společnosti prostřednictvím valné hromady. Společníci mohou osobně požádat jednatele o informace, které se týkají záležitostí společnosti a také mají právo nahlížet do všech dokladů společnosti a kontrolovat tam obsažené údaje. Podle § 122 obch. z. je možné provádět kontrolu pomocí auditora nebo daňového poradce (Bartošíková, 2006, str. 170).

4. Další práva

Mezi další práva patří:

- právo na svolání valné hromady – toto právo má pouze společník jehož vklad dosahuje alespoň 10% základního kapitálu (§ 129 odst. 2 obch. z.)

- právo podat jménem společnosti žalobu proti jednateři, který odpovídá společnosti za škodu, kterou ji způsobil a žalobu o splacení vkladu proti společníkovi, který je v prodlení se splácením vkladu (§ 131 odst. 1a obch.z.). Pokud valná hromada rozhodla o vyloučení společníka, který je v prodlení se splácením vkladu nebo splacení vkladu vymáhá jednatel nepoužije se ustanovení § 131a odst. 1 obch. z.
- právo podat žalobu na prohlášení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 131 obch. z.
- právo na přednostní převzetí vkladů na zvýšení základního kapitálu - podle § 143 odst. 1 obch. z. mají společníci přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu převzetím závazku ke zvýšení vkladu

3.4 Slovenská úprava vymezení pojmu obchodní podíl

Ve vymezení pojmu obchodního podílu se česká a slovenská právní úprava příliš neliší. Pokud se liší tak opět pouze v malých detailech.

Dle slovenské úpravy lze také nabýt obchodní podíl originárně (původně) nebo derivativně (odvozeně). Podle slovenské právní úpravy obchodní podíl představuje účast společníka na společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti.

Povinnosti společníků v s.r.o. podle slovenské právní úpravy (odlišnosti mez českou a slovenskou právní úpravou):

- **vkladová povinnost** – hodnota vkladu společníka musí být alespoň 750 Eur. Společník je povinen splatit vklad za podmínek ustanovené zákonem, případně určené společenskou smlouvou, nejdéle však do pěti let od vzniku společnosti. Pokud svoji vkladovou povinnost společník nesplní, hrozí mu stejné sankce jako společníkům českých společností, a to: 20% úrok z nesplacené sumy, pokud společenská smlouva neurčuje jinak. Pokud společník nesplní svou povinnost

ani v dodatečné lhůtě, která nesmí být, stejně tak jako podle české právní úpravy, kratší jak tři měsíce, může být ze společnosti vyloučen. Obchodní podíl vyloučeného společníka přechází na společnost, která ho může převést na jiného společníka nebo třetí osoby. Pokud k převodu nedojde, musí rozhodnout valná hromada do šesti měsíců od vyloučení o snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného společníka, jinak může společnost i bez návrhu zrušit soud. V tomto případě se slovenská právní úprava liší od české a to v § 113 odst. 6 obch. z. Ve slovenské úpravě v tomto případě (§ 113 odst. 6 obch. z.) nemají jinou možnost než snížit základní kapitál o vklad vyloučeného společníka. Česká právní úprava nabízí ještě možnost, že si ostatní společníci převezmou jeho obchodní podíl v poměru svých obchodních podílů za úplatu ve výši vypořádacího podílu (§ 113 odst. 6 obch.z.). Na Slovensku tuto možnost nemají.

- **příplatková povinnost** – v obou zemích tuto povinnost upravuje § 121 obch.z. Odst. 1 tohoto ustanovení se neliší a v obou zemích určuje, že je valná hromada oprávněna společníkům uložit povinnost přispět na vytvoření vlastního kapitálu příplatkem mimo základní kapitál a to až do poloviny základního kapitálu podle výše vkladů. Dále se neliší odst. 3 tohoto ustanovení, ve slovenském zákoníku je stejná úprava pod označením odst. 2. V ČR je § 121 obch. zákoníku rozšířen o dva odstavce, které ve slovenském obchodním zákoníku nejsou stanoveny. Jedná se o odstavec 2, ve kterém je stanoveno, že společník může poskytnou příplatek se souhlasem valné hromady, i když tak nestanoví společenská smlouva a o odstavec 4, ve kterém je stanoveno, že příplatky lze vrátit jen v takovém rozsahu, v jakém převyšují ztráty společnosti.
- **ručení společníků** – při ručení společníků se české a slovenská právní úprava odlišuje. Zásadní rozdíl je v nesplacených vkladech. Jak jsem již uvedla v ČR u spol.s.r.o. ručí společníci do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v OR. Na Slovensku podle § 106 obch. z. společník ručí za závazky společnosti do výšky pouze svého nesplaceného vkladu zapsaného v OR. Další odlišnost je v tom, pokom může společník, pokud

zaplatil věřiteli, požadovat náhradu. V české právní úpravě jsou zmíněny tři varianty a to: po společnosti, po společníkovi, jehož vklad ještě nebyl splacen a po každém společníkovi v rozsahu jeho účasti na základním kapitálu společnosti. Ve slovenské variantě jsou zmíněny pouze dvě možnosti a to: po společnosti a po každém společníkovi v rozsahu jeho účasti na základním kapitálu společnosti (§ 106 obch. z.).

- **ostatní povinnosti** – ostatní povinnosti, jako např.: zákaz konkurence, se v české a slovenské úpravě neliší.

Práva společníků v s.r.o. podle slovenské právní úpravy (odlišnosti mezi českou a slovenskou právní úpravou):

- **právo na podíl na zisku** – česká i slovenská právní úprava se upravuje podle § 123 obch. z. a nejsou v nich žádné odlišnosti
- **právo na vypořádání** – česká i slovenská právní úprava se upravuje podle § 150 obch. z. Česká a slovenská právní úprava se v tomto případě liší. Podle českého obchodního zákoníku se výše vypořádacího podílu stanovuje z vlastního kapitálu určeného z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka ve společnosti (§ 61 odst. 2 obch.z.). Podle slovenského obchodního zákoníku se vyrovnávací podíl vypočítá poměrem splaceného vkladu společníka, kterého účast ve společnosti zanikla, k splaceným vkladům všech společníků, pokud společenská smlouva nestanoví jinak (§ 150 odst. 2 obch. z.).
- **další práva** – v dalších právech společníků, jako například právo na svolání valné hromady, nejsou mezi právními úpravami obou zemí žádné velké odlišnosti

4 Převod obchodního podílu

Společník nemůže ze společnosti vystoupit svým jednostranným projevem vůle (§ 148 odst. 1 obch.z.). Jako nejčastější způsob zániku jeho účastnického vztahu na společnosti je převod obchodního podílu (Eliáš, 2003, str. 194). Nabyvatel obchodního podílu získává práva a povinnosti převodce, které se vážou k existujícímu obchodnímu podílu, který byl převeden. Převod je možný pouze smlouvou.

Převod obchodního podílu může být úplatný³ nebo bezúplatný. Pokud se jedná o bezúplatný převod, vykazuje smlouva všechny znaky darovací smlouvy. Protože se absolutní obchodní závazkový vztah řídí zásadně obchodně právní úpravou, nelze tedy použít darovací smlouvu, protože ta je upravena v občanském zákoníku. Při úplatném převodu obchodního podílu nelze použít občanskoprávně kupní smlouvu ze stejného důvodu jako u smlouvy darovací (Dvořák, 2008, str. 110). Proto smlouvu o převodu obchodního podílu upravuje obchodní zákoník v ustanovení § 115 obch. z. Touto smlouvou lze převést obchodní podíl úplatně i bezúplatně.

4.1 Smlouva o převodu obchodního podílu – obsah a forma smlouvy

Smlouva o převodu obchodního podílu musí být písemná, určitá a srozumitelná a musí mít úředně ověřené podpisy smluvních stran.

Smlouva musí obsahovat alespoň tyto údaje:

---

³ SJ 8/2007 s. 619: Vypořádání ceny za převod obchodního podílu nebo její části nelze provést z majetku nebo k tíži majetku společnosti.

- identifikace smluvních stran
- údaje o identifikaci obchodní společnosti a o převáděném obchodním podílu
- identifikace nabyvatele, na níž se obchodní podíl převádí
- pokud je nabyvatelem třetí osoba, tak musí smlouva obsahovat jeho výslovné prohlášení, že přistupuje ke společenské smlouvě a ke stanovám⁴
- údaj o úplatnosti nebo bezplatnosti převodu. Pokud toto sdělení smlouva neobsahuje je smlouva pro neurčitost absolutně bezplatná (podle §37 odst. 1 obč.zákoníku) (Dvořák, 2008, str. 118)

Ve smlouvě mohou být také jiné, nepovinné údaje, a to např.: ujednání o splatnosti ceny, zajištění tohoto závazku.

4.2 Právní režim převodu

Podle § 148 odst. 1 obch. z. nemůže společník ze společnosti vystoupit svým jednostranným projevem vůle, proto je jako nejčastější způsob zániku jeho účastnického vztahu na společnosti upraven převod obchodního podílu⁵. Obchodní zákoník podle § 115 odst. 1 a 2 rozlišuje dvě možnosti převodu obchodního podílu:

- převod na jiného z dosavadních společníků společnosti
- převod na třetí osobu mimo společnost

---

⁴ SR 10/2002 s. 360: Povinnou náležitostí smlouvy o převodu obchodního podílu je i u jednočlenné společnosti prohlášení nabyvatele, že přistupuje k zakladatelské listině, popřípadě ke stanovám.

⁵ SJ 11/2007 s. 869: Jednou ze zásad, kterými se řídí obchodní zákoník je princip loajality. Za použití tohoto principu lze dovodit, že jednou z povinností společníka při převodu obchodního podílu je, aby tímto převodem neúměrně a neodůvodněně neohrozil další činnost a existenci společnosti.

4.2.1 Převod mezi společníky navzájem

Základní podmínkou převodu obchodního podílu mezi společníky je skutečnost, že to nevyklučuje společenská smlouva. Ani pozdější změna společenské smlouvy by nemohla vést k tomu, aby se smlouva o převodu stala následně platnou. Pokud se společenská smlouva o převodu obchodního mezi společníky navzájem nevyjadřuje, pak je obchodní podíl převoditelný vždy. Převod vyžaduje souhlas valné hromady.

Zákon připouští, aby společenská smlouva stanovila jiná řešení, která jsou od zákonné úpravy odchylná:

- souhlas neuděluje valná hromada, ale souhlas může udělovat jiný orgán společnosti (jednatel, dozorčí rada) nebo společníci sami
- souhlas valné hromady ani jiných orgánů společnosti ani společníků samotných není vůbec potřebný
- vyloučení možnosti převodu obchodního podílu na jiného společníka vůbec (Eliáš, 2003, str. 194)

4.2.2 Převod mezi společníkem a extraneem

U převodu mezi společníkem a třetí osobou mimo společnost není převod obecně přípustný. U tohoto převodu musí být jeho přípustnost výslovně stanovena ve společenské smlouvě. Tímto se společnost brání před nežádoucími osobami ve společnosti (Eliáš, 2003, str. 195). Pokud se o převodu mezi společníkem a třetí osobou ve společenské smlouvě mlčí není tento převod možný. Ale po úpravě společenské smlouvy je možné k převodu přistoupit. Pokud je převoditelnost výslovně zakázána, ani pozdější změna společenské smlouvy by nemohla vést k následnému uplatnění převodní smlouvy.

Převoditelnost podílu může být však ve společenské smlouvě podmíněna různými omezeními a to např.: po dobu 3 let od vzniku společnosti není převod převoditelný, nebo podíl je převoditelný pouze na osoby blízké společníkům, udělením souhlasu valné hromady⁶ atd.

Pokud je společnost jednočlenná, je obchodní podíl jednoho společníka vždy převoditelný na třetí osoby. Záleží pouze na tomto jediném společníkovi jak se svým obchodním podílem ve společnosti naloží.

4.3 Ručení převodce

Veškerá práva a povinnosti přechází na nabyvatele. Jedná se o práva a povinnosti, které měl převodce (např.: povinnost splatit vklad). Převodce ale ručí za závazky, které přešly převodem obchodního podílu na nabyvatele. Ručení není časově omezeno a zaniká až úplným splacením všech předcházejících dluhů.

4.4 Povinnost k převodu obchodního podílu

Převody obchodního podílu mohou být dobrovolné, ale existují i převody nucené. Převody nucené se mohou vyskytnout ve dvou případech:

- společník je nucen k převodu na základě smlouvy o smlouvě budoucí (§ 289 a násl. obch.z.). Smlouva o smlouvě budoucí musí být uzavřena písemně a musí v ní být vymezen předmět plnění tak, aby byl identifikovatelný. Dále musí být ve smlouvě stanoven termín, ve kterém vznikne povinnost uzavřít převodní

---

⁶ SJ 3/1999 s. 106: Souhlas valné hromady s převodem části obchodního podílu zahrnuje i souhlas s rozdělením obchodního podílu, jehož část se převádí, a to i když to není v usnesení valné hromady uvedeno výslovně.

smlouvu. Pokud se tak nestane může se oprávněná osoba domáhat u soudu náhrady škody a nebo toho, aby soud určil obsah budoucí smlouvy. U soudu se lze domáhat náhrady škody a nebo určení obsahu budoucí smlouvy pouze pokud oprávněná osoba podala výzvu k zavázané osobě ke splnění svých závazků. Podle § 292 odst. 3 obch. z. zanikne závazek k uzavření budoucí smlouvy pokud oprávněná osoba nepodala výzvu k závazné osobě

- podle § 120 obch. z. nemůže společnost smluvně nabývat vlastních obchodních podílů. Pokud ale společnost nabude vlastních obchodních podílů ze zákona je povinna postupovat podle §113 odst. 5 a 6 obch.z.⁷ Převodem vlastního obchodního podílu se budu podrobněji zabývat v následující kapitole.

4.5 Převod vlastního obchodního podílu

Není možné vyloučit situaci, že by společnost nemohla nabýt vlastní obchodní podíl. Tyto situace jsou přesně stanoveny na základě právní skutečnosti (Dvořák, 2008, str. 112). Situace, kdy společnost může nabýt vlastní obchodní podíl jsou následující:

- 1) § 113 odst. 4 obch. z. – společník byl vyloučen pro nesplnění vkladové povinnosti
- 2) § 121 odst. 1 obch. z. – společník byl vyloučen pro nesplnění příplatkové povinnosti
- 3) § 148 odst. 2 obch. z. – obchodní podíl byl postižen exekucí podle exekučního řádu nebo výkonem rozhodnutí podle občanského soudního řádu (pouze v případě, že se jedná o dvou nebo vícečlennou společnost)
- 4) § 149 obch.z. – soud rozhodl vyloučit společníka pro závažné porušení jeho povinností

---

⁷ SJ 10/2006 s. 850: Společnost s ručením omezeným, na kterou přešel po vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu obchodní podíl jediného společníka, může rozhodnout o převodu tohoto obchodního podílu podle § 113 odst. 5 obch. zák.

- 5) § 148 odst. 2 obch. z. – účast společníka zanikla prohlášením konkursu na jeho majetek nebo zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku (pokud se jedná o dvou nebo vícečlennou společnost)
- 6) §116 odst. 2, §148 odst. 1 obch. z. – soud ukončil účast společníka ve společnosti
- 7) § 116 odst. 3 obch. z. – obchodní podíl nepřechází na právního nástupce
- 8) § 149 obch. z. – účast společníka ve společnosti je ukončena dohodou všech společníků
- 9) na společnost přejde její vlastní obchodní podíl v důsledku přeměny

Pokud připadá do majetku společnosti uvolnění obchodní podíl, nemůže tento stav trvat příliš dlouhou dobu, zákon připouští maximální lhůtu 6 měsíců.

Podle § 120 odst. 1 obch. z. nemůže společnost nabývat vlastní obchodní podíly smlouvou o převodu obchodních podílů, proto společnost nemůže nabýt vlastní obchodní podíl v dobrovolné veřejné dražbě. Společnost může nejdříve převést uvolnění podíl na společníka nebo na třetí osobu. Pokud tak neučiní je povinna do šesti měsíců od vyloučení společníka převést tento podíl na ostatní společníky v poměru jejich podílů nebo snížit základní kapitál. Jinak může soud společnost zrušit nebo nařídít její likvidaci.

V § 161d odst. 2 a 3 a § 161e odst. 1 a 2 obch. z. zákon odkazuje na to, že po dobu, kdy má společnost v majetku uvolněný vlastní obchodní podíl platí zvláštní opatření hospodaření společnosti. Podle Dvořáka (Dvořák, 2008) společnost musí vytvořit zvláštní rezervní fond. Tento fond musí být ve stejné výši jakou je podíl vykazován v rozvaze. Poté co společnost podíl převede ruší zvláštní rezervní fond. Dědič a Skálová (Dědič, 2002) poukazují na daňové a účetní předpisy, podle kterých nemusí společnost vykazovat vlastní obchodní podíl v aktivech, ale v pasivech. Tzn., že povinnost tvorby zvláštního rezervního fondu zde není dána.

Dalším omezením je to, že společnost nesmí nikomu poskytovat jakékoliv prostředky za účelem nabytí účasti ve společnosti. Nesmí zajišťovat ani jiné závazky související s nabýváním podílů společnosti. Podle § 37 odst. 2 obč. z. je taková smlouva o závazku neplatná pro počáteční nemožnost plnění.

4.6 Předkupní právo; povinnost ke koupi obchodního podílu

Neexistuje povinnost společníků odkoupit obchodní podíl vyloučeného společníka ani za situace, kdy valná hromada odmítne udělit souhlas s převodem obchodního podílu. Ve společenské smlouvě lze upravit předkupní právo ostatních společníků.. Výhodou je, že se do společnosti nedostanou nežádoucí osoby a společníci vědí za jakých garantovaných podmínek mohou společnost opustit a také vědí, jaké důsledky pro ně bude mít, když nebudou souhlasit s převodem podílu. V praxi se však často setkáváme s tím, že předkupní právo je nesrozumitelné a tak se takovéto ujednání stává neplatným. Účastníci smlouvy se nedokáží vypořádat s tím, jak vyjádřit povinnost nabídnout koupi obchodního podílu vyloučeného společníka všem ostatním společníkům a jak postupovat v případech, kdy někteří společníci neprojeví o koupi zájem (Bartošíková, 2006, str. 75).

4.7 Převod obchodního podílu podle slovenské úpravy

Podle § 148 odst. 1 obč.z. nemůže (Patakyová, 2010) nemůže společník ze společnosti vystoupit, může však navrhnout, aby soud zrušil jeho účast ve společnosti.

Podle § 115 odst. 1 obč z. může společník převést svůj obchodní podíl na jiného společníka, se souhlasem valné hromady, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Dále podle § 115 odst. 2 obč. z. může společník převést svůj obchodní podíl na třetí osobu pokud to připouští společenská smlouva. Společenská smlouva může určit, že na převod obchodního podílu na třetí osoby se vyžaduje souhlas valné hromady. Smlouva o

převodu obchodního podílu musí mít písemnou formu a podpisy musí být ověřeny. Ve smlouvě o převodu obchodního podílu musí nabyvatel prohlásit, že přistupuje k společenské smlouvě, popřípadě ke stanovám, které byly přijaty. Převodce ručí za splacení vkladu nabyvatelem tohoto podílu.

Společnost nemůže nabývat vlastní obchodní podíl smlouvou o převodu obchodního podílu. Pokud společnost nabude vlastní obchodní podíl postupuje podle § 113 obch. z. (společnost musí do šesti měsíců, ode dne, kdy byl společník vyloučen, rozhodnout o snížení základního kapitálu o částku odpovídající velikosti obchodního podílu vyloučeného společníka). V tomto ohledu mají slovenské společnosti nevýhodu oproti českým společnostem, které ještě mohou rozhodnout o tom, že ostatní společníci převezmou obchodní podíl vyloučeného společníka v poměru svých obchodních podílů za úplatu ve výši vypořádacího podílu.

Podle výše uvedeného je vidět, že se slovenská a česká právní úprava při převodu obchodního podílu neliší.

5 Přechod obchodního podílu

Úprava přechodu obchodního podílu je řešena v § 116 obch. z. zvlášť pro právnické i fyzické osoby.

5.1 Zánik právnické osoby, která je společníkem

Zánikem právnické osoby, která je společníkem, přechází obchodní podíl na jejího právního nástupce, pokud to společenská smlouva nevyklučuje. Účast právního nástupce ve společnosti začíná dnem zániku právního předchůdce (zápis v obchodním rejstříku má pouze deklaratorní účinky). Zákoník nemá výslovné ustanovení pro případ, že nemá společník, právnická osoba, právního nástupce. Ale z právních úprav zániku jednotlivých právnických osob však vyplývá, že před zánikem právnické osoby musejí být vypořádány její závazky. V rámci takového vypořádání musí dojít k vypořádání účasti ve společnosti a to buď převodem obchodního podílu nebo jiným zákonným způsobem ukončení účasti ve společnosti (Dědič, 2002, str. 377).

Podle zák. č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, dochází k zániku obchodní společnosti či družstva s právním nástupcem v případě fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka.

5.2 Dědění po fyzických osobách

V případě, že společenská smlouva stanoví, že na řízení společnosti se musí podílet společník osobní účastí, je velmi důležité, aby se společníkem nestal dědic, který není schopen se osobně zapojit na činnosti společnosti. Společníci mohou ve společenské

smlouvě stanovit, že se dědicové zemřelého společníka nestanou společníky. Smlouva může dědění podílu bezpochyby vyloučit. Pokud je více dědiců, musí se dohodnout, kdo bude práva s podílem spojená vykonávat. V případě, že se dědicové nedohodnou, určí soud osobu oprávněnou vykonávat tato práva a to až do doby skončení dědického řízení (§ 116 odst. 2, § 156 odst. 10 obch. z.). U společnosti s ručením omezeným je možné, aby společenská smlouva stanovila nerovné postavení společníků tzn. i dědiců. Taková úprava by měla být ve společenské smlouvě podložena racionálními důvody.

Podle § 460 obč. z. dědic nabývá obchodní podíl ke dni úmrtí zesnulého společníka. Změna v osobě společníka musí být vždy zapsána do obchodního rejstříku a do seznamu společníků. Podle dědického práva není možné, aby dědic odmítl pouze část svého dědictví. Dědic proto může celé své dědictví odmítnout nebo ho může přijmout a potom může společnost opustit. Dědic se může domáhat zrušení své účasti ve společnosti soudem, nelze-li na něm spravedlivě požadovat, aby byl společníkem, čímž není povinen osobně se podílet na činnosti společnosti, i přesto, že to vyžaduje společenská smlouva. V případě, že se jedná o jednočlennou společnost není možné ze společenské smlouvy vyloučit dědění obchodního podílu. (To platí i v situaci, kdy bylo původně ve společnosti více členů a ve společenské smlouvě měli stanoveno vyloučení děditelnosti obchodního podílu). Jediný společník nemůže požádat soud, aby jeho účast ve společnosti zrušil. Takovýto dědic má potom neomezenou možnost rozhodovat o dalším osudu společnosti (může společnost zrušit s likvidací nebo může obchodní podíl převést na jinou osobu) a tímto způsobem může společnost opustit.

5.3 Slovenská úprava přechodu obchodního podílu

Stejně tak, jako u českých společností, upravuje přechod obchodního podílu u společností s ručením omezeným na Slovensku § 116 obch. z.

§ 116 obch. z. upravuje přechod obchodního podílu zvlášť pro fyzické a právnické osoby. Podle odst. 1 tohoto ustanovení přechází zánikem právnické osoby, která je

společníkem, obchodní podíl na jejího právního nástupce, nestanoví-li společenská smlouva jinak.

Při přechodu obchodního podílu se česká a slovenská právní úprava nepatrně liší a to v § 116 odst. 2 obch. z. Slovenský obchodní zákoník stanovuje, že se obchodní podíl dědí, přičemž může společenská smlouva dědění obchodního podílu vyloučit, pokud nejde o společnost s jediným společníkem. Dědic se může u soudu domáhat zrušení svoji účasti. V těchto bodech se český a slovenský obchodní zákoník neliší. Ale český obchodní zákoník je v § 116 odst. 2 více podrobný a to ve lhůtě, kdy se může dědic domáhat zrušení své účasti ve společnosti u soudu. Český obchodní zákoník stanovuje lhůtu 3 měsíce od právní moci rozhodnutí soudu o dědictví, jinak toto právo zaniká. Slovenský obchodní zákoník nestanovuje žádnou lhůtu. V českém obchodním zákoníku je tento paragraf ještě více rozepsán a to o to, že dědic, který se domáhá zrušení své účasti ve společnosti u soudu, není povinen osobně se účastnit ve společnosti, i přesto, že takovou povinnost společenská smlouva stanoví. Slovenský obchodní zákoník dále tento bod nerozvádí.

6 Zastavení obchodního podílu

Zastavení obchodního podílu je upraveno v § 117a obch. z.

6.1 Obchodní zákoník

Zastavení obchodního podílu se zřizuje zástavní smlouvou, která musí mít písemnou podobu a musí mít úředně ověřené podpisy. Zástavní smlouva musí obsahovat označení zastavovaného obchodního podílu a pohledávky, kterou zástava zajišťuje. Pokud je ve společenské smlouvě stanoveno, že na převod obchodního podílu musí být souhlas valné hromady, tak tento souhlas musí být i k zastavení obchodního podílu. Zástavní právo k obchodnímu podílu vzniká dnem zápisu zástavního práva do obchodního rejstříku. K návrhu na zápis zástavního práva k obchodnímu podílu do obchodního rejstříku musí být přiložena zástavní smlouva a notářský zápis o usnesení valné hromady. Zastavený obchodní podíl nelze po dobu trvání zástavního práva opětovně zastavit. Pokud dlužník, který má svůj dluh zajištěn zástavním právem k obchodnímu podílu, nesplatí svůj dluh v době splatnosti, může zástavní věřitel prodat svým jménem zastavený obchodní podíl, na náklady dlužníka. Prodat ho může v obchodní veřejné soutěži nebo veřejné dražbě a to bez souhlasu valné hromady. Zástavní věřitel vydá dlužníkovi výtěžek převyšující jeho zajištěnou pohledávku, po odečtení nákladů na prodej. Pokud převede obchodní podíl v obchodní veřejné soutěži nebo ve veřejné dražbě zástavní právo k němu zaniká (Bartošíková, 2006, str. 103).

Podle § 117a odst. 6 obch. z. společník vykonává po dobu trvání zástavního práva i nadále práva spojená s účastí ve společnosti. Plnění, na která vznikne nárok na základě účasti ve společnosti po splatnosti zajištěné pohledávky, náležejí do výše zajištěné pohledávky a jejího příslušenství (úroky, úroky z prodlení, poplatky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním) zástavnímu věřiteli a započítávají se na zajištěnou pohledávku.

Pokud se nepodaří zástavnímu věřiteli zastavený obchodní podíl prodat v obchodní soutěži nebo veřejné dražbě, dává obchodní zákoník zástavnímu věřiteli právo, od okamžiku neúspěšného pokusu o jeho prodej, vykonávat práva, která jsou spojená se zastaveným obchodním podílem.

Podle § 117a odst. 7 obch. z. se může zástavní věřitel s dlužníkem dohodnout, že přijme jeho obchodní podíl na úhradu dluhu. O tomto převzetí musí být sepsána písemná smlouva podle § 115 obch. z. Ve smlouvě musí být uvedeno, že se jedná o úhradu dluhu, musí být uveden důvod a výše dluhu. Hodnota obchodního podílu musí být stanovena znalcem jmenovaným soudem a to na návrh zástavního věřitele. Jmenování a odměňování znalce se řídí podle § 59 odst. 3 obch.z. K převodu obchodního podílu na úhradu dluhu nemusí být dán souhlas valné hromady. Tímto převodem zaniká věřiteli zástavní právo. Zástavní věřitel musí vyplatit zástavci částku, o kterou převyšuje takto stanovená hodnota dlužnou pohledávku s příslušenstvím včetně nákladů znaleckého posudku. Podat návrh na výmaz zástavního práva k obchodnímu podílu má právo jak zástavní věřitel, tak i dlužník.

6.2 Občanský zákoník

Pro zástavní právo k obchodnímu podílu se neužije pouze § 117a obch. z., ale také obecná ustanovení v občanském zákoníku o zástavním právu k movitým věcem. Jedná se zejména o § 153 odst. 3, § 155, § 156 odst. 2, § 160 odst. 1, § 162 odst.1 a 3, § 163, § 164, § 165a odst.2 a 3, § 166, § 169, § 170, § 172 obč. z.

§ 153 odst. 3 obč. z. určuje, že pokud je jedna pohledávka zajištěna zástavním právem k jednomu nebo více obchodních podílů, je každý z těchto obchodních podílů zatížen zástavním právem v celé výši zajišťované pohledávky. Věřitel může svoji pohledávku uspokojit z jednoho nebo několika zastavených obchodních podílů. Uspokojením

pohledávky z jednoho nebo více zastavených obchodních podílů zaniká zástavní právo ke všem ostatním obchodním podílům.

Podle § 155 obč.z. lze zajistit zástavním právem jak peněžitou, tak i nepeněžitou pohledávku (ta je zajištěna do výše její obvyklé ceny v době vzniku zástavního práva). Lze zajistit i pohledávku, která má v budoucnu vzniknout. Zástavním právem lze zajistit pohledávky určitého druhu, které budou vznikat v určité době.

Zástavní právo vzniká také na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí (§ 160 odst.1 obč.z.).

Pokud vzniknou zástavnímu věřiteli účelně vynaložené náklady při vykonávání práv spojené se zastaveným obchodním podílem, podle § 117a odst. 7 obch. z. má proti zástavci právo na jejich náhradu. Pokud věřitel způsobí škodu vzniklou porušením povinností při výkonu práv, odpovídá podle obecných ustanovení obchodního zákoníku o odpovědnosti za škodu.

Podle ustanovení § 163 obč. z. je majitel zastaveného obchodního podílu povinen zdržet se všeho, čímž se zástava zhoršuje. Pokud se tak stane, věřitel má právo dlužníka žádat, aby zajištění pohledávky dostatečně doplnil. Pokud se tak nestane, stává se nezajištěná pohledávka splatnou.

Zástavní právo působí vůči každému dalšímu majiteli obchodního podílu (§ 164 obč.z.).

Pokud je pohledávka zastavena více zástavami, může věřitel navrhnout zpeněžit kteroukoliv z nich nebo i více z nich. Tím nezaniká zástavnímu věřiteli právo domáhat se uspokojení pohledávek po dlužníkovi u soudu (§ 165a odst.2 a 3 obč.z.).

Veřejnou dražbu nebo veřejnou soutěž za účelem realizace zástavního práva lze vyhlásit až po uplynutí jednoměsíční lhůty, pokud v této lhůtě je podána žaloba proti prodeji zástavy, lze veřejnou dražbu nebo soutěž vykonat až po pravomocném rozhodnutí

soudu. Pokud někdo podá žalobu bezdůvodně je povinen uhradit věřiteli škodu, která mu vznikla oddálením prodeje zástavy (§ 166 obč.z).

V § 169 obč.z. je taxativně stanoveno, která ujednání zástavních smluv jsou neplatná. Jedná se o ta neplatná ujednání, která stanoví např.:

- že dlužník nebo zástavce nesmí zástavu vyplatit
- zástavní věřitel může uplatnit uspokojení z prodeje zástavy jinak, než je stanoveno zákonem

6.3 Slovenská právní úprava k zastavení obchodního podílu

V S.R.O.

Slovenská právní úprava zastavení obchodního podílu v s.r.o. stejně tak jako česká se řídí § 117a obč.z. Slovenská a česká právní úprava se nepatrně liší a to v rozsahu této právní úpravy. Slovenská právní úprava nemá tuto problematiku, tak dopodrobna upravenou jako český obchodní zákoník.

Slovenský obchodní zákoník (§ 117a obč.z.) má ve své úpravě ohledně zastavení obchodního podílu oproti české právní úpravě pouze následující body: (popsány ve stručném shrnutí)

- na obchodní podíl může být zřízeno zástavní právo
- smlouva o zřízení zástavního práva musí být písemná a podpisy na ní musí být ověřené
- obchodní podíl nemůže být předmětem zástavního práva, pokud společenská smlouva nepřipouští převod obchodního podílu

- pokud se obchodní podíl může převádět pouze se souhlasem valné hromady, vyžaduje se souhlas valné hromady i k zastavení obchodního podílu, jinak zástavní právo nevznikne
- zástavní právo na obchodní podíl vzniká zápisem do obchodního rejstříku. Návrh na zápis anebo výmaz je oprávněn dát zástavní věřitel nebo zástavce.
- po dobu trvání zástavního práva na obchodní podíl vykonává práva spojená s účastí ve společnosti společník

Jak jsem již psala česká a slovenská právní úprava se v tomto případě liší a to v tom, že česká právní úprava má problematiku zastavení obchodního podílu v obchodním zákoníku více rozepsanou a § 117a obch. z. je rozšířen o více bodů, které vypisují následovně: (body jsou popsány ve stručném shrnutí)

- odst. 3 je rozšířen o to, že se k návrhu o zapsání zániku zastavení obchodního podílu do OR přikládá zástavní smlouva nebo listiny potvrzující zánik zástavního práva a doklad o souhlasu valné hromady
- není-li pohledávka zajištěna zástavním právem k obchodnímu podílu řádně a včas splněna, je zástavní věřitel oprávněn obchodní podíl zástavce prodat v obchodní veřejné soutěži nebo ve veřejné dražbě
- pokud se nepodaří zastavený obchodní podíl prodat (dle předchozího bodu), je zástavní věřitel oprávněn vykonávat práva spojená se zastaveným obchodním podílem a to od okamžiku neúspěšného pokusu o prodej.
- zástavní věřitel se může se zástavcem dohodnout, že přijme jeho obchodní podíl na úhradu smlouvou a to podle § 115 obch. z.

Tyto všechny výše uvedené a stručně shrnuté body slovenský obchodní zákoník ohledně zastavení obchodního podílu nestanovuje. A proto mohu soudit, že v tomto případě je česká právní úprava lépe upravená.

7 Výzkum sledovaných objektů

U vzorku společností s ručením omezeným zjišťuji, jak mají a zdali vůbec tyto společnosti upravenou problematiku obchodního podílu ve společenských smlouvách a zakladatelských listinách.

Zjišťuji, zda u společností často dochází k převodu obchodního podílu, po jaké době a za jakých podmínek. Podle společných znaků společností ověřuji, zdali lze na základě těchto charakteristik předvídat, jestli k převodu obchodního podílu u společnosti s podobnými znaky v budoucnu dojde nebo nedojde. Hledám společný znak společností, u kterých k převodu obchodního podílu došlo.

Jako vzorek sledovaných objektů jsem si vybrala padesát reklamních agentur se sídlem v Praze. Předmět podnikání těchto agentur je velice pestrý. Zabývají se zejména reklamní činností, grafikou, pořádáním marketingových aktivit a reklamních soutěží. Agentury pronajímají billboardy, bigboardy, cityligty, fasády, mosty, velkoplošné obrazovky, ozvučená auta aj. Prodávají reklamní předměty, inzerci v časopisech a novinách, vysílací časy v rádiu a v televizi. Tyto společnosti spolupracují také na tvorbě reklamních kampaní, zprostředkovávají velkoformátový tisk, tisk letáků, samolepek, vizitek, plachet, aj. Předmětem podnikání některých společností nejsou pouze marketingové aktivity, ale také například zprostředkování obchodu a služeb, pronájem a půjčování movitých věcí nebo také zasilatelství.

Při zjišťování potřebných údajů o reklamních agenturách jsem postupovala následovně. Na základě dostupných, veřejných informací jsem vyhledala reklamní agentury, které sídlí v Praze a z těchto agentur jsem vybrala 50 různorodých společností. Reklamní agentury jsem do vzorku vybírala podle roku založení společnosti, tak aby byly ve vzorku obsaženy společnosti, které působí na trhu už od roku 1990 a také společnosti, které svoji činnost provozují teprve 1 rok nebo pouze několik měsíců. Dalším kritériem výběru společností do vzorku byl počet členů. Ve sledovaném vzorku jsou obsažené

jednočlenné, dvojčlenné, trojčlenné i čtyřčlenné společnosti, ve kterých jsou společníky fyzické i právnické osoby bez zahraniční účasti, ale také společníci se zahraniční účastí, například společnost jejímž členem je právnická osoba se sídlem v německém Mnichově. Mezi zkoumané objekty jsem zahrnovala společnosti, u kterých k převodu obchodního podílu došlo, ale také společnosti, u kterých k převodu obchodního podílu doposud nedošlo. Vybraný vzorek společností jsem zkoumala na základě zveřejněných společenských smluv, zakladatelských listin, smluv o převodu obchodního podílu, zápisů z valných hromad a účetních výkazů. Před zkoumáním sledovaných společností jsem vycházela z hypotéz, které jsem potvrdila anebo vyvrátila. Všechny tyto dokumenty jsem zanalyzovala a výsledky přibližuji v následujících kapitolách.

7.1 Počet společníků v analyzovaných společnostech

Počet jednočlenných společností je 58%. Počet dvojčlenných analyzovaných společností je 26%. Počet tříčlenných společností je 12% a čtyřčlenných 4%. Společníky jsou fyzické osoby a to v 86 % případů a právnické osoby a to ve 14% případů. V tabulce č. 2 uvádím počet společníků analyzovaných společností.

Počet společníků analyzovaných společností

Počet společníků	Počet společností	Počet společností v %
1	29	58%
2	13	26%
3	6	12%
4	2	4%

Tabulka č. 2

7.2 Hypotézy

Před studiem společenských smluv jsem vycházela z následujících předpokladů:

- každá spol. s.r.o. má ve společenských smlouvách a zakladatelských listinách podrobně problematiku obchodního podílu upravenou a zároveň předpokládá komplikace, které by mohly v budoucnu nastat a snaží se jim předejít
- obchodní podíl mohou společníci převést na třetí osoby vždy pouze se souhlasem valné hromady
- společnosti ve svých zakladatelských dokumentech nevyklučují možnost dědění obchodního podílu
- společnosti ve svých zakladatelských dokumentech uvádějí, že zastavení obchodního podílu je možné pouze se souhlasem valné hromady
- k převodu obchodního podílu dochází nejčastěji u minimálně čtyřčlenných společností
- při převodu obchodního podílu je cena za obchodní podíl stejná jako výše vkladu společníka
- převod obchodního podílu je vždy úplatný

7.3 Analýza společenských smluv a zakladatelských listin

Jako vzorek jsem zvolila padesát společností, které se zabývají reklamní činností, se sídlem v Praze. Sledované objekty mají jednoho, dva, tři nebo čtyři společníky. Na základě zkoumání a analyzování společenských smluv jsem došla k závěrům, které uvádím v následujících kapitolách.

7.3.1 Úprava obchodního podílu ve společenských smlouvách a zakladatelských listinách

68% společností má o obchodním podílu ve společenských smlouvách a zakladatelských listinách uvedeny alespoň nějaké informace. Reklamní agentury se zaměřují na jednotlivé situace, které mohou v budoucnu nastat a určují podmínky,

podle kterých má společnost postupovat. Pouze některé společnosti dokáží vhodně využít možnosti upravit si práva a povinnosti ve společnosti dle platné právní úpravy. Jedná se o následující úpravy:

- dědění obchodního podílu – Podle §116 odst. 2 obch. z. mohou společnosti ve svých zakladatelských dokumentech dědění obchodního podílu vyloučit, pokud se nejedná o jednočlenné společnosti.
- převod obchodního podílu na jinou osobu – Podle § 115 odst. 2 obch. z. mohou společníci převést svůj obchodní podíl na třetí osoby pouze pokud to připouští společenská smlouva a tento převod mohou podmínit souhlasem valné hromady.
- rozdělení obchodního podílu – Podle § 117 odst. 2 může společenská smlouva rozdělení obchodního podílu vyloučit.

Zbylé společnosti (32% společností) nemají v zakladatelských dokumentech o obchodním podílu uvedeno nic.

7.3.2 Příklad třech společností a jejich úpravy obchodního podílu v zakladatelských dokumentech

Na následujících třech společnostech ukazuji příklad toho, co mají společnosti v zakladatelských dokumentech o obchodním podílu uvedeno:

1. Společnost, která byla založena v roce 2007, má ve společenské smlouvě uvedeny následující náležitosti týkající se obchodního podílu. U společnosti došlo k převodu obchodního podílu po jednom roce od založení. Po převodu se počet společníků snížil ze dvou na jednoho společníka.
- obchodní podíl může náležet více osobám, avšak práva, která plynou z vlastnictví obchodního podílu, mohou vykonávat jen společným zástupcem
  - podíl může být převeden na třetí osobu jen se souhlasem valné hromady

- k rozdělení obchodního podílu může dojít jen převodem nebo přechodem na dědice nebo právního nástupce
  - společnost nemůže nabývat vlastních obchodních podílů
  - výše obchodního podílu se určuje podle poměru vkladu společníka k základnímu kapitálu
2. Společnost, která byla založena v roce 1997, má ve společenské smlouvě uvedeny následující náležitosti o obchodním podílu. U společnosti doposud nedošlo k převodu obchodního podílu, ale pouze k navýšení základního kapitálu. Společnost má čtyři společníky (3 fyzické osoby bez zahraniční účasti a 1 právnickou osobu se zahraniční účastí)
- společník může převést svůj obchodní podíl na společníka nebo třetí osobu pouze se souhlasem valné hromady
  - společenská smlouva vylučuje dědění obchodního podílu
  - obchodní podíl může být předmětem zástavního práva, ale pouze se souhlasem valné hromady
  - výše obchodního podílu se uvádí poměrem vkladu k základnímu kapitálu
  - každý společník může mít pouze jeden obchodní podíl
  - pokud chce jeden ze společníků prodat svůj obchodní podíl, ostatní společníci mají předkupní právo v poměru jejich obchodních podílů. Pokud ostatní společníci neuplatní své předkupní právo do jednoho měsíce od nabídnutí, může být obchodní podíl nabídnut třetí osobě. Třetí osoba může koupit obchodní podíl a stát se společníkem pouze se souhlasem valné hromady
  - neodsouhlasí – li valná hromada převod na třetí osobu, nemůže společník ze společnosti jednostranně odstoupit, může se pouze domáhat zrušení účasti u soudu
  - společnost nemůže nabývat vlastních obchodních podílů

3. Společnost, která byla založena v roce 2007, má ve společenské smlouvě uvedeny následující náležitosti, které se týkají obchodního podílu. U společnosti doposud nedošlo k převodu obchodního podílu. Společníkem je pouze jedna fyzická osoba.

- obchodní podíl se dědí
- rozdělení obchodního podílu je možné při převodu nebo přechodu na dědice nebo na právního nástupce společníka

7.3.3 Úprava převodu obchodního podílu na třetí osoby v zakladatelských dokumentech

Podle § 115 obch. z. může společník převést svůj obchodní podíl na jinou osobu, ale pouze pokud to připouští společenská smlouva. Pokud má společnost pouze jediného společníka, je obchodní podíl vždy převoditelný na třetí osoby.

Ve výzkumu jsem došla ke zjištění, že 32 % společností nemá ve svých zakladatelských dokumentech uvedeno, zda je možné převést obchodní podíl na třetí osobu. V těchto případech, kdy společnosti neuvádějí, že je možné převést obchodní podíl na třetí osobu, není obchodní podíl na třetí osoby převoditelný. Obchodní podíl je převoditelný na třetí osoby pouze pokud se jedná o jednočlennou společnost. Podle § 115 odst. 2 obch. z. je u jednočlenných společností obchodní podíl na třetí osoby převoditelný vždy. Tyto společnosti ani nevyužily možnost upravit práva a povinnosti společnosti dle platných právních předpisů a to tak, že mohly převod obchodního podílu na třetí osoby podmínit souhlasem valné hromady. Jednalo se o jednočlenné, dvojčlenné a trojčlenné společnosti. Počet společníků analyzovaných společností, které nemají uvedeno nic v zakladatelských dokumentech o převodu obchodního podílu na třetí osoby uvádím v tabulce č. 3.

Počet společností podle počtu společníků, které neuvádějí nic v zakladatelských dokumentech o převodu obchodního podílu na třetí osoby

Počet společníků	Počet společností
1	12 – obchodní podíl je u jednočlenných společností převoditelný vždy na třetí osoby
2	1 – obchodní podíl není převoditelný na třetí osoby
3	3 – obchodní podíl není převoditelný na třetí osoby

Tabulka č. 3

58 % společností má v zakladatelských dokumentech uvedeno, že může být obchodní podíl převeden na třetí osoby a to pouze se souhlasem valné hromady. Jedná se o jednočlenné, dvojčlenné, trojčlenné a čtyřčlenné společnosti. Počet společností podle počtu společníků, které podmiňují převod obchodního podílu na třetí osoby se souhlasem valné hromady uvádím v tabulce č. 4.

Počet společností podle počtu společníků, které podmiňují převod obchodního podílu na třetí osoby souhlasem valné hromady

Počet společníků	Počet společností
1	15
2	9
3	3
4	2

Tabulka č. 4

Pouze deset procent společností má ve společenské smlouvě uvedeno, že obchodní podíl může být převeden na třetí osobu bez souhlasu valné hromady. V tabulce č. 5 uvádím počet společností podle počtu společníků, které dovolují převod obchodního podílu na třetí osoby bez souhlasu valné hromady.

Počet společností podle počtu společníků, které nepodmiňují převod obchodního podílu na třetí osoby souhlasem valné hromady

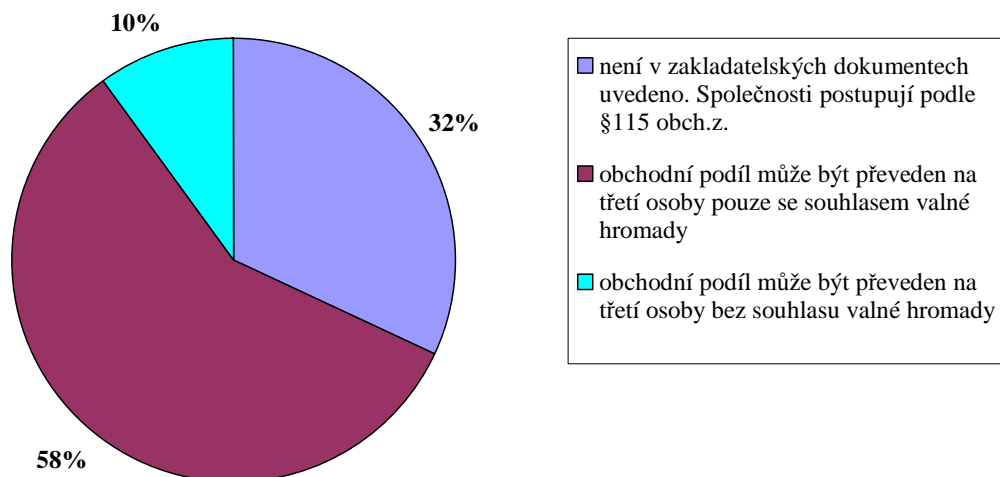
Počet společníků	Počet společností
1	2
2	3

Tabulka č. 5

U jednočlenných společností je obchodní podíl na třetí osoby převoditelný vždy. Ve sledovaném vzorku společností je 29 jednočlenných společností, u kterých platí, že je obchodní podíl převoditelný vždy, i přesto, že možnost převodu obchodního podílu na třetí osoby není v zakladatelských dokumentech uvedena. Ve výše uvedených odstavcích uvádím, že 15 jednočlenných společností podmiňuje převod obchodního podílu na třetí osoby souhlasem valné hromady. Je to z toho důvodu, že tyto jednočlenné společnosti byly při svém založení dvojčlenné a tříčlenné a poté došlo ke snížení počtu společníků ve společnosti na jednoho. Proto mají tyto společnosti v zakladatelských listinách uvedenou podmínku souhlasu valné hromady k převodu obchodního podílu na třetí osoby, i přesto, že se jedná o jednočlenné společnosti.

Na grafu č. 1 znázorňuji úpravu převodu obchodního podílu v zakladatelských dokumentech na třetí osoby a za jakých podmínek.

Úprava převodu obchodního podílu na třetí osoby v zakladatelských dokumentech

Graf č. 1 – Úprava převodu obchodního podílu na třetí osoby v zakladatelských dokumentech

7.3.4 Úprava dědění obchodní podílu v zakladatelských dokumentech

28 % společností vylučuje dědění obchodního podílu. V tabulce č. 5 uvádím společnosti podle počtu společníků, které dědění vylučují.

Společnosti podle počtu společníků, které dědění vylučují

Počet společníků	Počet společností
1	10
2	1
3	2
4	1

Tabulka č. 5

Podle § 116 odst. 2 obch. z. nelze dědění, pokud má společnost pouze jednoho společníka, ve společenské smlouvě vyloučit. Tzn., část společenské smlouvy o vyloučení dědění obchodního podílu u deseti jednočlenných společností je neplatná. K neplatnosti části smlouvy o vyloučení dědění došlo z důvodu, že při zakládání společností, měly společnosti dva členy a během trvání společnosti došlo k převodu obchodního podílu pouze na jednoho společníka (ve všech případech se jednalo o společníka, který byl společníkem společnosti i před převodem obchodního podílu). Ve společenské smlouvě po převodu obchodního podílu už nedošlo k úpravě a ke zrušení vyloučení dědění.

10% společností má ve svých zakladatelských dokumentech uvedeno, že se obchodní podíl dědí. Jedná se o pět jednočlenných společností. Tyto společnosti, to uvádějí i přesto, že podle §116 odst. 2 obch. z. dědění obchodního podílu u jednočlenných společností nelze vyloučit, tzn., že obchodní podíl se u jednočlenných společností dědí.

62% společností nic o dědění obchodního podílu ve svých zakladatelských dokumentech neuvádí, tzn., že nevyužily možnosti vyloučení dědění obchodního podílu podle § 116 odst. 2 obch. z. a jejich obchodní podíly se podle tohoto ustanovení dědí. V tabulce č. 6 uvádím počet společníků a počet společností, které nevyloučily dědění ve svých zakladatelských dokumentech.

Společnosti, které nevyloučily dědění ve svých zakladatelských dokumentech podle počtu společníků

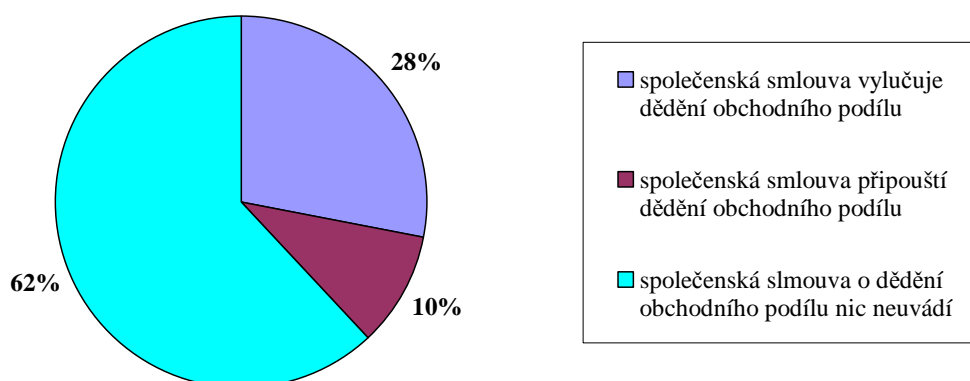
Počet společníků	Počet společností
1	14
2	12
3	4
4	1

Tabulka č. 6

Na grafu č. 2 uvádím úpravu dědění obchodního podílu v zakladatelských dokumentech.

Úprava dědění obchodního podílu v zakladatelských dokumentech

Graf č. 2 – Úprava dědění obchodního podílu v zakladatelských dokumentech

7.3.5 Úprava zástavního práva k obchodnímu podílu v zakladatelských dokumentech

Pokud společníci chtějí zastavit svůj obchodní podíl, postupují podle ustanovení §117a obch. z. Podle tohoto ustanovení může být obchodní podíl předmětem zástavního práva, ale jestliže lze obchodní podíl převádět na třetí osobu pouze se souhlasem valné hromady, vyžaduje se souhlas valné hromady i k zastavení obchodního podílu. Z výzkumu zakladatelských dokumentů jsem zjistila, že k převodu obchodního podílu na třetí osoby může dojít se souhlasem valné hromady u 58% společností. Z tohoto je zřejmé, že k zastavení obchodního podílu pouze se souhlasem valné hromady může dojít u všech 58% společností ze sledovaného vzorku.

Pokud společnosti nepodmiňují převod obchodního podílu na třetí osoby souhlasem valné hromady, může být obchodní podíl předmětem zástavního práva (§117a odst. 1 obch. z.) i bez souhlasu valné hromady. Podle mé analýzy může být obchodní podíl předmětem zástavního práva i bez souhlasu valné hromady u 42% společností.

U jednočlenných společností je obchodní podíl převoditelný na třetí osoby vždy, tzn., že u jednočlenných společností může být obchodní podíl předmětem zástavního práva také vždy.

28 % společností ve svých zakladatelských dokumentech přímo uvádí, že obchodní podíl může být předmětem zástavního práva a to pouze se souhlasem valné hromady. U všech těchto společností dochází k rozporu výkladu obchodního zákoníku a to §117a. Společnosti nemohou přímo podmínit zastavení obchodního podílu souhlasem valné hromady. Společnosti mohou podmínit souhlasem valné hromady převod obchodního podílu na třetí osoby a pokud takto učiní tento souhlas se vztahuje i na zastavení obchodního podílu. Tyto společnosti pouze podmínily zastavení nikoliv převod obchodního podílu na třetí osoby. U všech těchto společností není podmíněn převod obchodního podílu na třetí osoby souhlasem valné hromady, tzn., že souhlas valné hromady není potřeba ani k zastavení obchodního podílu. Jedná se celkem o 14 společností (o 7 jednočlenných, 4 dvoučlenné a 3 tříčlenné).

V tabulce č. 7 uvádím počet společníků ve společnostech, které potřebují souhlas valné hromady k zastavení obchodního podílu.

**Počet společníků ve společnostech, které potřebují souhlas valné hromady
k zastavení obchodního podílu**

Počet společníků	Počet společností
1	15
2	9
3	3
4	2

Tabulka č. 7

Žádná ze společností nemá, ani neměla, zastaven obchodní podíl.

7.4 Analýza společností, u kterých došlo k převodu obchodního podílu

Do analýzy společností, u kterých došlo k převodu obchodního podílu, jsem zapojila všechny společnosti, které jsem zvolila do svého vzorku, i ty, které nemají ve svých zakladatelských dokumentech žádnou informaci o obchodním podílu. Informace o tom, jestli došlo k převodu obchodního podílu a za jakých podmínek, jsem zjišťovala na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti, na oficiálním serveru českého soudnictví.

U 48% společností dosud nedošlo k převodu obchodního podílu. Jedná se hlavně o společnosti, které byly založeny mezi roky 2006 – 2011. Pouze dvě z těchto společností byly založeny už v letech 1990 – 1995. Domnívám se, že k převodu obchodního podílu nedošlo z důvodu, že jsou společníky fyzické osoby, které jsou příbuzný. V obou případech se nejspíše jedná o manžele (v obchodním rejstříku mají uvedená stejná příjmení a stejné místo bydliště).

U ostatních společností, 52 % společností (26 společností), k převodu obchodního podílu došlo. V následujících odstavcích uvádím za jakých podmínek k převodu obchodního podílu u těchto společností došlo.

7.4.1 Bezúplatný převod obchodního podílu

Ve čtyřech případech (8% společností) došlo k převodu obchodního podílu bezúplatně. Jedná se o společnosti, u kterých došlo k převodu obchodního podílu ze dvou fyzických osob na jednu fyzickou osobou, která byla původně společníkem. Ve všech případech se jedná o společnosti, které byly založeny před méně než čtyřmi roky a o společnosti, kde původní dva společníci nebyli příbuzní, a i přesto jim byl celý obchodní podíl převeden bezúplatně.

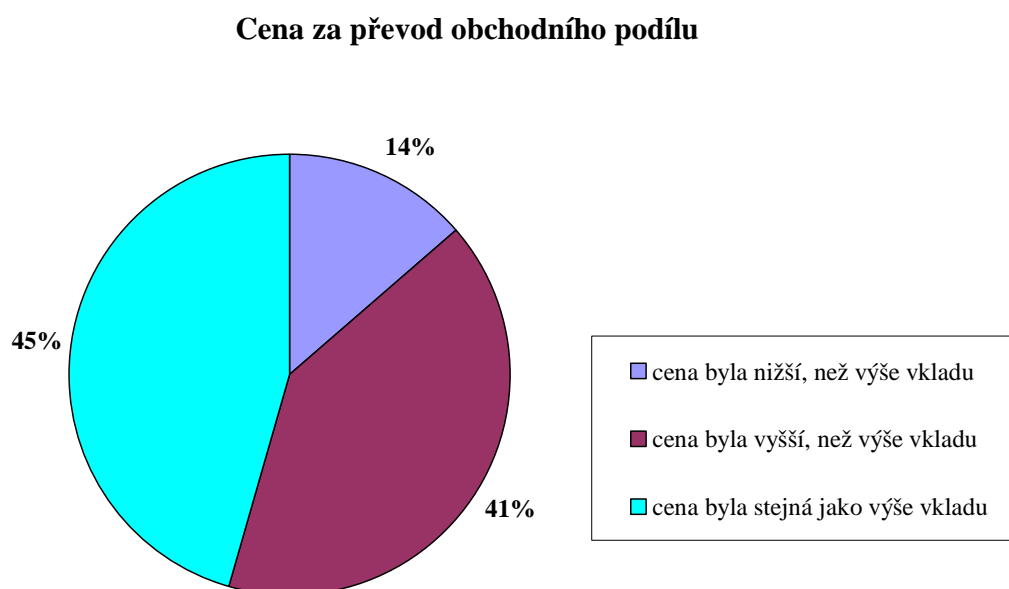
7.4.2 Úplatný převod obchodního podílu

Ve 44 % případů byl obchodní podíl převeden úplatně. Každá společnost měla jiné podmínky, za kterých byl úplatný převod uskutečněn:

- ve 41% byla cena za obchodní podíl vyšší než výše vkladu. Ve většině případech bylo navýšení ceny maximálně o 100% vyšší než výše vkladu. Pouze v jednom případě došlo k převodu obchodního podílu úplatně a to za 12 000 000 Kč i přesto, že výše vkladu byla 200 000 Kč. Nabyvatel obchodního podílu nebyl původně společníkem, jednalo se o převod z jedné fyzické osoby na jinou fyzickou osobu.
- ve 45% byla cena za obchodní podíl stejná jako výše vkladu. U těchto společností docházelo k převodu vždy v okruhu společníků. A jednalo se o převody, při kterých se počet společníků snížil (ze tří fyzických osob na dvě fyzické osoby nebo ze dvou fyzických osob na jednu fyzickou osobu).

- ve 14% byla cena za obchodní podíl dokonce nižší než výše vkladu. Např.: společnost, u které došlo k převodu obchodního podílu a počet společníku se snížil ze tří fyzických osob na dvě fyzické osoby, které byly původně společníky, byla výše vkladu v hodnotě 50 000 Kč prodána za 34 000 Kč. U jiné společnosti došlo k převodu obchodního podílu za pouhých 1 000 Kč a výše vkladu byla v hodnotě 100 000 Kč. Při převodu obchodního podílu opět došlo ke snížení počtu společníků a to ze dvou fyzických osob na jednu fyzickou osobu.

Na grafu č. 4 uvádím ceny za převod obchodního podílu.

Graf č. 4 – Cena za převod obchodního podílu

7.4.3 Počet společníků po převodu obchodního podílu

Pokud u společností došlo k převodu obchodního podílu, tak v 54% společností se stal nabyvatelem dosavadní společník a ve 46% se stala nabyvatelem třetí osoba.

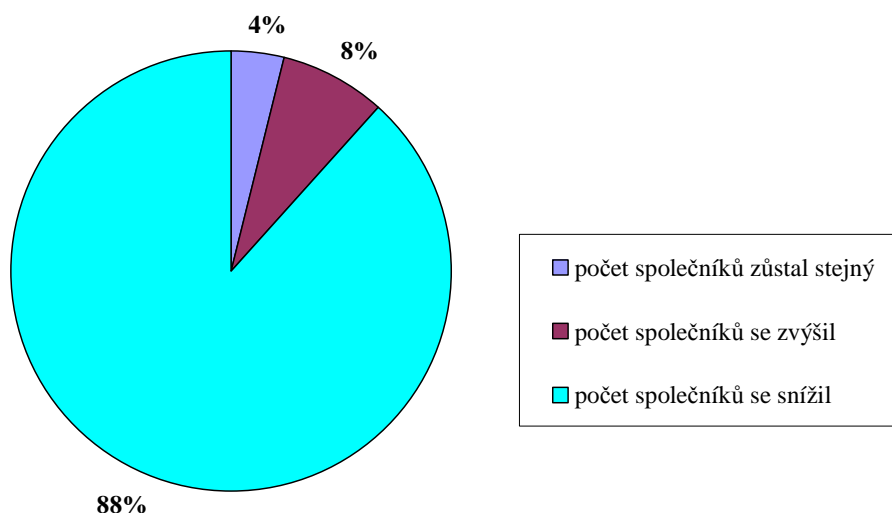
U 88% společností (23 společností), u kterých k převodu obchodního podílu došlo, se převodem počet společníků ve společnosti snížil. V tomto případě se jednalo o snížení u 16 společností ze dvou fyzických osob na jednu fyzickou osobu, u šesti společností ke snížení ze tří fyzických osob na dvě a u jedné společnosti ke snížení ze čtyř fyzických osob na tři.

Pouze u dvou společností došlo při převodu obchodního podílu ke zvýšení počtu společníků. U těchto společností došlo k navýšení z jednoho společníka na dva společníky.

V jednom případě zůstal počet společníků stejný. Jedná se o tříčlennou společnost, kdy jeden ze společníků převedl svůj obchodní podíl na třetí osobu.

Na grafu č. 5 uvádím změny počtu společníků, ke kterým došlo po převodu obchodního podílu.

Počet společníků ve společnosti po převodu obchodního podílu

Graf č. 5 – Počet společníků ve společnosti po převodu obchodního podílu

7.5 Shrnutí výzkumu sledovaných objektů

Na začátku své analýzy jsem se domnívala, že má každá společnost ve svých zakladatelských dokumentech uvedené informace o obchodním podílu a že se tím snaží předejít komplikacím, které by mohly při převodu nebo přechodu obchodního podílu nastat. Ale zjistila jsem, že tomu je pouze u 68 % společností.

Jednou z dalších mých hypotéz bylo, že společnosti mají ve svých zakladatelských dokumentech uvedeno, že obchodní podíl může být převeden na třetí osoby pouze se souhlasem valné hromady. Ve výzkumu jsem došlo k závěru, že je tomu pouze v 58 procentech a dokonce v deseti procentech je možné převést obchodní podíl na třetí osoby bez souhlasu valné hromady. U jednočlenných společností je obchodní podíl na třetí osoby převoditelný vždy. Ve sledovaném vzorku je obsaženo 29 jednočlenných společností.

Mýlila jsem se také v předpokladu, že společnosti ve svých zakladatelských dokumentech nevyklučují dědění obchodního podílu. U 28% společností zakladatelské dokumenty dědění obchodního podílu přímo vylučují.

Domnívala jsem se také, že společnosti ve svých zakladatelských dokumentech uvádějí podmínku o tom, že k zastavení obchodního podílu může dojít pouze se souhlasem valné hromady. Ale zastavení obchodního podílu nelze přímo podmínit souhlasem valné hromady. Podle §117a odst. 2 platí, že pokud je potřeba souhlasu valné hromady k převodu obchodního podílu na třetí osoby, je potřeba souhlasu valné hromady i k zastavení obchodního podílu. Ze všech sledovaných objektů se jedná pouze o 58% společností, které mají podmínku souhlasu valné hromady k převodu obchodního podílu ve svých zakladatelských dokumentech uvedenu. U zbylých společností se obchodní podíl může stát předmětem zástavního práva i bez souhlasu valné hromady (§ 117a odst. 1 obč.z.). U jednočlenných společností může být obchodní podíl předmětem

zástavního práva vždy, protože u jednočlenných společností je obchodní podíl na třetí osoby převoditelný vždy.

Dalším mým předpokladem bylo, že k převodu obchodního podílu dochází nejčastěji u minimálně čtyřčlenných společností. Podle mého výzkumu dochází nejčastěji k převodu u dvojčlenných společností. Jedná se o 16 společností, u kterých došlo ke snížení počtu společníků ze dvou společníků na jednoho. U šesti společností došlo ke snížení počtu společníků ze tří společníků na dva. Pouze u jedné čtyřčlenné společnosti došlo k převodu a to tak, že se počet společníků snížil na tři.

Dále jsem předpokládala, že k převodu obchodního podílu dochází vždy úplatně. K úplatnému převodu ve většině případů dochází, pouze v osmi procentech došlo k převodu bezúplatně. K bezúplatnému převodu došlo i přesto, že nabyvatel nebyl příbuzný.

Předpoklad o tom, že cena za převod obchodního podílu je stejná jako výše vkladu, byl také chybný. Cena byla stejná pouze ve 45% případů. U 41% společností byla cena vyšší a ve 14% byla cena dokonce nižší než výše vkladu.

Na základě mého výzkumu jsem zjistila, že většina mých hypotéz, které jsem měla před vypracováním této práce, nebyla pravdivá.

Usuzuji, že nelze určit přesné pravidlo, podle kterého by bylo možné do budoucna předurčit, zda dojde u společnosti k převodu obchodního podílu nebo nedojde. Nejvíce se převod obchodního podílu uskutečňoval u dvojčlenných společností a to v šestnácti případech. Jedinou možnou charakteristiku, kterou tedy mohu z mého výzkumu vyvodit je, že největší předpoklad, že dojde k převodu obchodního podílu, mají dvojčlenné společnosti a to tak, že se převodem sníží počet společníků na jednoho. Avšak i přesto z tohoto závěru není možné říci, že by toto mohlo platit jako obecné pravidlo. K převodu obchodního podílu docházelo u různorodých společností, s různým počtem společníků.

7.6 Zhodnocení právní úpravy a její realizace v praxi

V mém výzkumu jsem zjistila, že některé společnosti při zakládání společnosti a sepisování společenské smlouvy nedokáží předvídat komplikace, které by jim mohly v budoucnu nastat, pokud by nastala situace, se kterou při sepisování zakladatelských dokumentů nepočítaly. Z analýzy vyplývá, že společnosti nedokáží vhodně využít možnosti upravit práva a povinnosti ve společnosti dle platné právní úpravy.

Podle § 116 odst. 2 obch. z. se obchodní podíl dědí, pokud společenská smlouva dědění nevyloučí. V mém výzkumu jsem zjistila, že pouze 28 % společností dědění vylučuje. Společnostem, které dědění nevylučují, mohou nastat v případě úmrtí jednoho ze společníků problémy, a to takové, že by podíl zesnulého společníka zdědila osoba, která společnosti nevyhovuje a která nemá s chodem společnosti zkušenosti. Stejný problém může také nastat u společností, které připouští, že k převodu obchodního podílu na třetí osobu může dojít i bez souhlasu valné hromady.

Dále jsem zjistila, že společnosti podceňují podmínění zastavení obchodního podílu souhlasem valné hromady, a to tak, že podmíní souhlasem valné hromady převod obchodního podílu na třetí osoby (§ 117a odst. 2 obch. z.). V případě zastavení obchodního podílu bych změnila znění obchodního zákoníku a to tak, že připouští-li společenská smlouva, může se obchodní podíl stát předmětem zástavního práva a toto právo lze ještě podmínit souhlasem valné hromady. V mém výzkumu jsem došla k závěru, že společnosti při zakládání společností na možnost zastavení obchodního podílu ve svých zakladatelských dokumentech nemyslí a nevěnují tomu pozornost (dle mého výzkumu pouze 58% společností podmiňuje převod obchodního podílu na třetí osoby souhlasem valné hromady). Společnostem se může stát, že pokud opomenou v zakladatelských dokumentech uvést podmínku souhlasu valné hromady k převodu obchodního podílu na třetí osoby, že společník zastaví svůj obchodní podíl i přes nesouhlas ostatních společníků.

V oblasti dědění obchodního podílu také navrhuji změnu. Podle mého názoru by to měl, v oblasti dědění obchodního podílu, obchodní zákoník uvádět přesně obráceně a to tak, že se dědění obchodního podílu nepřipouští, pokud není ve společenské smlouvě stanoveno jinak a pokud se nejedná pouze o jednočlennou společnost.

Domnívám se, že v ostatních bodech je právní úprava obchodního podílu dobře upravena. A to například v § 113 odst. 5 a 6 obch. z. a to tak, že o obchodním podílu vyloučeného společníka může rozhodnout valná hromada, aniž by společnost musela snižovat základní kapitál. Na rozdíl od slovenské úpravy obchodního zákoníku, mají české společnosti ještě možnost rozhodnout o tom, že ostatní společníci převezmou obchodní podíl vyloučeného společníka v poměru svých obchodních podílů. Tuto možnost slovenské společnosti nemají, ty musejí rozhodnout o snížení základního kapitálu ve výši obchodního podílu vyloučeného společníka..

8 Závěr

Po obecné charakteristice společnosti s ručením omezeným v úvodní části, jsem se následně zabývala vymezení pojmu obchodní podíl, převodem, přechodem a zastavením obchodního podílu. Do teoretické části jsem také vložila odkazy ze soudní judikatury. Dále jsem porovnávala českou a slovenskou právní úpravu se zaměřením na obchodní podíl a analyzovala jsem rozdíly v úpravě českého a slovenského obchodního zákoníku společností s ručením omezeným. V praktické části jsem analyzovala zakladatelské dokumenty se zaměřením na obchodní podíl reklamních agentur se sídlem v Praze

Slovenská a česká úprava obchodního zákoníku vychází ze stejného pramene a to ze zákona 513/1991 Sb. ze dne 5. listopadu 1991. Proto se slovenská a česká právní úprava obchodního zákoníku od sebe příliš neliší. Největší odlišnosti jsou zejména v základní charakteristice společnosti s ručením omezeným a v právech a povinnostech společníků plynoucí z vlastnictví obchodního podílu. Na závěr zdůrazňuji nejvýznamnější rozdíly mezi českou a slovenskou právní úpravou. Ostatní odlišnosti upřesňuji v jednotlivých kapitolách. Podle slovenské právní úpravy musí společníci uvést v zakladatelských dokumentech navíc oproti české právní úpravě: předpokládané náklady společnosti související se založením a vznikem společnosti, uvedení výhod poskytnuté osobám podílejících se na založení společnosti anebo na činnostech směřujících k nabytí oprávnění na její činnost. Právní úpravy se liší v tvorbě rezervního fondu. Na Slovensku je to nejméně 5% z čistého zisku, ne však více jak 10% základního kapitálu. Podle české právní úpravy musí společnosti odvádět do rezervního fondu nejméně 10% z čistého zisku, ne však více jak 5% základního kapitálu. Slovenské i české společnosti ručí za své závazky společnosti celým svým majetkem. Podstatný rozdíl je ale v ručení společníků za závazky společnosti. Na Slovensku ručí společníci za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaném v OR. Zatímco v České republice ručí společníci společně a nerozdílně za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků, podle stavu zápisu v OR. Dalším významným rozdílem je odlišnost mezi stanovení výše vypořádacího podílu. Podle

českého obchodního zákoníku se výše vypořádacího podílu stanovuje z vlastního kapitálu určeného z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky, sestavené ke dni zániku účasti společníka ve společnosti (§ 61 odst. 2 obch.z.). Podle slovenského obchodního zákoníku se vyrovnávací podíl vypočítá poměrem splaceného vkladu společníka, kterého účast ve společnosti zanikla, k splaceným vkladům všech společníků, pokud společenská smlouva nestanoví jinak (§ 150 odst. 2 obch. z.).

Cílem této práce bylo analyzovat společenské smlouvy a zakladatelské listiny společností s ručením omezeným. Po vypracování analýzy jsem zjistila, že 32% společností nemá ve svých zakladatelských dokumentech uvedeny žádné úpravy ohledně obchodního podílu. Tyto společnosti nevyužily možnosti upravit si práva a povinnosti ve společnosti dle platné právní úpravy. Společnosti mohly například využít možnosti vyloučení dědění obchodního podílu, podmínění převodu obchodního podílu a zastavení obchodního podílu souhlasem valné hromady, vyloučení možnosti rozdělení obchodního podílu aj. Pokud by tyto podmínky v zakladatelských dokumentech stanovily, nebylo by to v rozporu s českou právní úpravou a mohly se vyhnout komplikacím, které by jim mohly nastat, pokud by se společníkem stala nevyhovující osoba.

Snažila jsem se najít společný prvek společností, u kterých došlo k převodu obchodního podílu. Ale podle mého výzkumu jsem zjistila, že nelze určit obecnou charakteristiku společností tak, že by se dalo určit, zda u společnosti k převodu obchodního podílu v budoucnu dojde nebo nedojde. Nejvíce k převodu obchodního podílu docházelo u dvojčlenných společností. Po převodu u těchto společností došlo ke snížení počtu společníků pouze na jednoho. Ale i přesto, že docházelo nejvíce (a to u 16 společností) k převodu u dvojčlenných společností, nepovažovala bych tento znak jako obecnou charakteristiku, protože k převodu obchodního podílu dochází u různorodých společností, s různým počtem společníků.

Vypracováním bakalářské práce jsem si rozšířila vědomosti o právní úpravě společností s ručením omezeným se zaměřením na obchodní podíl, nad rámec znalostí získaných při

studiu. Díky analýze společenských smluv společností, jsem se dověděla i velmi zajímavé údaje o zakládání společností.

9 Summary

In my paper I focus on the legal dispositions of shares in Ltd and the comparisons of this adjustment in a member state of the European Union, namely the Slovak Republic. The aim of this paper is to describe and analyze the share adjustments in partnership contracts and in the trust instruments of the companies with limited liability. Furthermore, I search whether the companies actually have a business share adjusted in the trust instruments and whether the issue of trade shares has been thoroughly dealt with or only marginally mentioned or even not mentioned at all in these trust instruments. I conduct research on whether common features or characteristics of companies exist that have undergone the transfer of shares (e.g. number of years of activity on the market, number of partners, family relations in a society, etc.) and whether, based on these common features, it is possible to predict if such a transfer will occur in the company in the future or not. Based on my assumptions and beliefs, I try to find answers to my questions in the trust instruments of advertising agencies based in Prague and central Bohemia. In my research paper I found that some companies, when they create their business and draft the partnership contract, cannot anticipate problems that might occur in the future, in case there was a situation which the trust instrument did not mention. As an example, I emphasize the issue of inheritance of shares, which I also deal with in the practical part of this paper. According to my analysis, only 28% of companies exclude the inheritance of shares. In the event of death of a partner, it can occur that the person who becomes the succeeding partner will be unsuitable for the rest of the companies. First, this paper deals with general and brief description of the limited liability company and its close approach, such as the establishment and formation, insurance companies and authorities. The main part of the literature review focuses on trade interest, in particular the definition of ownership interest, rights and obligations of revenues resulting from the ownership of trade shares, transfer, shift and stopping of shares. The seventh chapter is devoted to the practical part of research pursued in advertising agencies.

10 Seznam použitých zkratek

OR	obchodní rejstřík
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
spol. s.r.o.	společnost s ručením omezeným
společnost	společnost s ručením omezeným
a.s.	akciová společnost
v.o.s.	veřejná obchodní společnost
obch. z.	obchodní zákoník
obč. z.	občanský zákoník
aj.	a jiné
ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika

11 Seznam použité literatury

1. BARTOŠÍKOVÁ, M.; ŠTENGLOVÁ, I. *Společnost s ručením omezeným*. 2. Praha : C.H, BECK, 2006. 677 s. ISBN 80-7179-441-4.
2. BEJČEK, J., et al. *Nástin obchodního práva I Úvodní část Soutěžní právo Obchodní společnosti a družstva, multimediální učební text*. 2. Brno : Masarykova univerzita, 2009. 95 s.
3. BIČOVSKÝ, J.; HOLUB, M. *Občanský zákoník: poznámkové vydání s judikaturou (včetně věcného rejstříku) : podle právního stavu k 1.1. 1995, Svazek 1*. Praha : Linde, 1995. 671 s.
4. DĚDIČ, J. *Obchodní zákoník : Komentář*. Praha : Polygon, 2002.
5. DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3. Praha : ASPI-Wolters Kluwer, 2008. 454 s. ISBN 978-80-7357-344-7.
6. ELIÁŠ, K.; DVOŘÁK, T. *Obchodní zákoník-praktické poznámkové vydání s výběrem z judikatury od r. 1990 : 5. přepracované a rozšířené vydání k 1.11.2006*. Praha : Linde, 2007. 1059 s.
7. ELIÁŠ, K.; BARTOŠÍKOVÁ, M.; POKORNÁ, J. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 4. Praha : C.H. Beck, 2003. 653 s. ISBN 80-7179-800-2.
8. JANKŮ, M., et al. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult : 3. přepracované a doplněné vydání*. Praha : C.H. Beck, 2008. 517 s. ISBN 978-80-7400-078-2.

9. KLOUDA, F. *Finanční řízení podniku*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 279 s.
10. MIRČEVSKÁ, D.; PRUDÍK, B. *Vklady do obchodních společností*. 1. Praha : Grada Publishing, 2005. 156 s.
11. PATAKYOVÁ, M. *Obchodný zákoník : komentár*. Bratislava: C.H. Beck, 2010. 1199 s. 3. přepracované vydání. ISBN 8074003140.
12. ŠEVČÍK, D. *Společnost s ručením omezeným vzory podání listin a právní úprava po novele*. 1. Praha : Polygon, 2001. 288 s.
13. ŠTENGLOVÁ, I.; PLÍVA, S.; TOMSA, M. *Obchodní zákoník : Komentář*. 12. Praha : C.H. Beck, 2009. 1397 s. ISBN 978-80-7400-055-3.
14. <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>
15. <http://www.nsoud.cz/>
16. <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/obchodni-spolecnosti-zalozeni-vznik-opu/1000818/46132/#b2>